

Jens Kristian Skautrup Iversen
Skautrupvej 27
7500 Holstebro

Dato: 02-09-2019
Sagsnummer: 09.17.19-P19-11-19
Henv. til: Mette Høstgaard
Direkte tlf.: 96117815
Afdeling tlf.: 96117557

§ 16a miljøgodkendelse

Af svinebruget

Øster Skautrup

Skautrupvej 27, 7500 Holstebro

Beliggende på matr. nr. 2a Skautrup By, Tvis

MILJØGODKENDELSE MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 520 AF 01-05-
2019 OM HUSDYRBRUG OG
ANVENDELSE AF GØDNING M.V.

Indholdsfortegnelse

BASISOPLYSNINGER	9
INDRETNING OG DRIFT	9
ANLÆG OG BYGNINGER	10
BAT - BEDSTE ANVENDELIGE TEKNOLOGI	10
BELIGGENHED OG LANDSKABELIGE HENSYN	11
ØVRIGE GENER	12
DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD	13
KLIMA OG RESSOURCER	13
IE-HUSDYRBRUGET	14
MILJØKONSEKVENSRAPPORT UDARBEJDET AF ANSØGER	15
BASISOPLYSNINGER – BAGGRUND FOR VILKÅR	49
INDRETNING OG DRIFT – BAGGRUND FOR VILKÅR	49
ANLÆG OG BYGNINGER – BAGGRUND FOR VILKÅR	49
BAT – BAGGRUND FOR VILKÅR	50
HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED – BAGGRUND FOR VILKÅR	52
AMMONIAK – BAGGRUND FOR VILKÅR	53
ØVRIGE GENER – BAGGRUND FOR VILKÅR	59
KLIMA OG RESSOURCER – BAGGRUND FOR VILKÅR	63
IE-HUSDYRBRUGET – BAGGRUND FOR VILKÅR	66
KLAGEVEJLEDNING	67
OFFENTLIGGØRELSE	67
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	69
BILAG 2 – SITUATIONSPLAN	70
BILAG 3 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING – PRODUKTIONSAREALER	71
BILAG 4 – OMKRINGBOENDE	72
BILAG 5 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING ANLÆG	73
BILAG 6 – NATUROMRÅDER OMKRING ANLÆG	75
BILAG 7 – BEMÆRKNINGER INDKOMMET I OFFENTLIGHEDSPERIODEN	76
BILAG 8 – DRIFTSJOURNAL	77
BILAG 9	80

Stamblad for virksomheden

Meddelelsesdato	02-09-2019
Husdyrbrugets adresse	Skautrupvej 27, 7500 Holstebro
Ejendomsnummer	6610052120
Matrikel	2a Skautrup By, Tvis
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	Jens Kristian Iversen
CVR-nr. / P-nr. / CHR-nr.	67576454/ 1002254114 / 97010
Husdyrbrugets ejer	Jens Kristian Iversen
Husdyrbrugets telefonnumre	40322276
Husdyrbrugets e-mail	jki@skautrupgaard.dk
Ansøgningens skemanummer i husdyrgodkendelse.dk	210604
Husdyrbrugets konsulent	Lisbeth Gliese Jensen, Sagro I/S, Majsmarken 1, 7190 Billund. lgj@sagro.dk , Tlf. 96296931
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro, naturogmiljo@holstebro.dk, Tlf. 96117563.
Sagsnummer	09.17.19-P19-11-19

Sagstype	§ 16a miljøgodkendelse.
Lovhjemmel	Husdyrbruget får en ammoniakemission på mere end 3.500 kg NH ₃ -N pr. år og er derfor omfattet af § 16a i

	Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. ¹
IED-brug	Husdyrbruget har mere end 2.000 stipladser til fedesvin (over 30 kg) og er derfor omfattet af § 16a stk. 2 i samme lov som ovenfor.

¹ Lov nr. 520 af 01-05-2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Vær opmærksom på

Udnyttelse	Afgørelsen om miljøgodkendelse skal udnyttes inden for 6 år fra tilladelsesdato.
Kontinuitetsbrud	Husdyrbruget er omfattet af reglerne om kontinuitetsbrud.
Retsbeskyttelse	I 8 år efter offentliggørelse er afgørelsen om miljøgodkendelse omfattet af retsbeskyttelse.
Hvis godkendelsen ikke udnyttes	Hvis godkendelsen ikke udnyttes gælder produktionstilladelsen fastsat i § 12 miljøgodkendelse af 25-08-2010, samt tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen af 20-04-2015
Samdrift	Husdyrbruget er et selvstændigt husdyrbrug uden forureningsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (samdrift).
IED-brug	IED brug skal være opmærksom på særlige regler: <ul style="list-style-type: none">- Den ansvarlige for husdyrbruget skal straks underrette kommunen ved manglende overholdelse af godkendelsens vilkår og skal straks træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre overholdelse. Underretningspligt ved manglende vilkårsoverholdelse.- Krav om miljøledelse skal være opfyldt fra det tidspunkt, hvor IE-bruget får en godkendelse efter §16a stk. 2.- Krav om fasefodring hos slagtesvin.- Særlige krav ved ophør af IE-husdyrbruget.
Andre love og tilladelser	Denne miljøgodkendelse omfatter ikke andre tilladelser. Hvis dit projekt omfatter nybyggeri, ombygning eller lignende skal der forinden søges om byggetilladelse igennem www.bygogmiljoe.dk .
Samtidig i afgørelser	Der er ikke søgt om andre tilladelser eller godkendelser, afledt af miljøbeskyttelsesloven, i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse.

Sagsresumé

Hvad drejer sagen sig om

Ansøgningen omfatter et skift fra ældre lovgivning til stipladsmodellen. Jens Kristian Iversen ønsker at svineejendommen på Skautrupvej 27 bliver miljøgodkendt efter den nye lovgivning. Der foretages ingen ændringer i produktionen fra nudrift til det ansøgte projekt, da det udelukkende er en overgang til den nye Husdyrbrugslov, der trådte i kraft den 1. august 2017. Der er derfor ikke tale om nogen form for udvidelse på ejendommen, men i stedet en overgang til en mere fleksibel måde at opgøre dyreholdet på. Husdyrbruget er kategoriseret som et IE-brug, da der er flere end 2.000 stipladser til slagtesvin. I forbindelse med miljøgodkendelsen udskiftes den nuværende miljøteknologi, som er gylleforsuring, med gyllekøling.

Holstebro Kommune har modtaget ansøgningen den 29-04-2019.

Læsevejledning

Miljøgodkendelsen indeholder en vurdering af miljøpåvirkningerne, relevante kortbilag og miljøkonsekvensrapporten. I miljøvurderingen gøres der rede for konsekvenserne af det ansøgte projekt ved vurdering af påvirkningen for omboende og miljøet i bred forstand, herunder blandt andet natur og landskab.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af ansøgers rådgiver, og fremgår af side 17. Ikke teknisk resumé fra miljøkonsekvensrapporten er indsat herunder, således at læseren kan få et indblik i projektet og dets konsekvenser for omboende, forbigående, natur og miljø. En mere teknisk udførlig gennemgang af projektet fås ved at læse miljøkonsekvensrapporten og kommunens vurderinger, herunder de fastsatte vilkår.

Miljøgodkendelsen tager udgangspunkt i gældende love og vejledninger vedrørende husdyrbrug og indeholder vilkår for husdyrbrugets indretning, drift og kontrol. Godkendelsen med tilhørende vilkår er givet på baggrund af de oplysninger, der fremgår af miljøkonsekvensrapporten, det digitale ansøgningskema nr. 210604 samt yderligere supplerende materiale.

Offentliggørelse

Ansøgningen har været annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside i perioden fra den 16-05-2019 til den 30-05-2019. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 09-08-2019 til den 30-08-2019.

Ikke-teknisk resumé

Projektets og dets miljømæssige konsekvenser er herunder beskrevet i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden, at få indblik i det ansøgte projekt og konsekvenserne af dette.

Beskrivelse af det ansøgte

Jens Kristian Iversen ønsker at svineejendommen på Skautrupvej 27 overgår til stipladsmodellen uden større ændringer i den eksisterende drift på ejendommen. Der er derfor ikke tale om nogen form for udvidelse på ejendommen. Det eneste han vil ændre, er at udskifte gylleforsuring med gyllekøling.

Husdyrbruget er kategoriseret som et IE-brug, da der er flere end 2.000 stipladser til slagtesvin.

Nudrift og det ansøgte projekt

Ejendommen, Øster Skautrup, Skautrupvej 27 er beliggende ca. 7 km sydøst for Holstebro. Ejendommen har et tidligere tillæg til § 12 miljøgodkendelse fra d. 20-04-2015.

Der foretages ingen ændringer i produktionen fra nudrift til et ansøgte projekt, da det udelukkende er en overgang til den nye Husdyrbrugslov, der trådte i kraft d. 1. august 2017. Ændringerne på ejendommen består af at gå fra gylleforsuring til gyllekøling som ammoniakreducerende teknologi i staldene, da der er færre lugtgener forbundet med dette skifte.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregninger viser, at der ikke vil ske en forøgelse af lugt. Kravene om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt.

Landskab

Da ansøgningen om miljøgodkendelse ikke medfører nogle ændringer af det eksisterende byggeri er der ingen konsekvenser for landskabsoplevelsen.

Ejendommen er placeret i et særligt værdifuldt landbrugsområde, og er omgivet af flere små og store landbrugsejendomme. Landskabet er gennemskåret af flere læhegn og der ligger skov rundt om det meste af ejendommen.

Ejendommen består af flere større driftsbygninger, som ligger i tæt tilknytning til hinanden. Der er begrænset indsyn til ejendommen fra de omkringliggende veje, grundet afstanden fra de offentlige veje og ind til ejendommen og grundet beplantning omkring ejendommen. De fleste af driftsbygningerne er opført i røde mursten. Den nyeste slagtesvinestald er opført i lyse betonelementer. Alle tagflader på driftsbygningerne er sorte eller grå.

Påvirkning af natur

Indenfor de nærmeste 1.000 meter af ejendommen, ligger der 2 moseområder og 3 hedearealer. Der er mere end 7 kilometer til det nærmeste Natura 2000-område. Der er lavet beregninger til naturområderne, og ammoniakudledningen til naturpunkterne er overholdt, og vurderes ikke at have negativ indflydelse på beskyttede arter i nærområdet.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Husdyrbruget Skautrupvej 27, 7500 Holstebro er et IE-brug, derfor er der krav om, at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af ejendommens miljøbelastning. Ejendommen overholder BAT.

Hvad ansøger vil gøre for at imødegå disse påvirkninger

Da ansøgningen om miljøgodkendelse ikke medfører nogle ændringer, hverken produktions- eller bygningsmæssigt, foretages der ikke yderligere foranstaltninger.

Meddelelse om miljøgodkendelse

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, meddeler Holstebro Kommune hermed miljøgodkendelse til det ansøgte produktionsareal på i alt 3629 m², på husdyrbruget matr. nr. 2a Skautrup By, Tvis, beliggende Skautrupvej 27, 7500 Holstebro. Godkendelsen omfatter et skift i miljøteknologi fra gylleforsuring til gyllekøling.

Holstebro Kommune har gennemgået ansøgningen og anser oplysningskravet vedrørende miljøkonsekvensrapporten for opfyldt, idet den indeholder en beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om:

- 1)
 - a) Det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
 - b) Det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
 - c) Det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet,
 - d) Den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Holstebro Kommune vurderer, at:

- Punkt 1a, 1b, 1c fremgår af husdyrgodkendelse.dk
- Punkt 1d er beskrevet fyldestgørende
- Punkt 2 er beskrevet fyldestgørende
- Punkt 3 er beskrevet fyldestgørende.

Miljøgodkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i produktionsarealet, herunder staldafsnit og gødningsopbevaringsanlæg, før ændringen er anmeldt eller godkendt af Holstebro Kommune.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet. Sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne miljøgodkendelse overholdes.

På Holstebro Kommunes vegne

Mette Høstgaard

Miljømedarbejder

Miljøgodkendelsens vilkår

Basisoplysninger

Dokumentation

1. Ved udnyttelse af nærværende § 16a miljøgodkendelse ophæves tillæg 1 til § 12 miljøgodkendelse af 20-04-2015 meddelt i henhold til § 12 i dagældende Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. af 04-12-2009 og § 12 miljøgodkendelse af 25-08-2010 meddelt i henhold til § 12 i dagældende Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. af 20-12-2006.
2. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i miljøgodkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne miljøgodkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne miljøgodkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks.:
 - husdyrholdets størrelse
 - kort over produktionsarealerne fordelt i de enkelte stalde
 - affaldsregistrering og -bortskaffelse
 - driftsjournaler (jvf. bilag 8)
 - rapporter fra eftersyn af ventilationsanlæg, gyllekølingsanlæg mm.skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation for de seneste fem år.

Samlet udnyttelse af godkendelse

4. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

Ansøger og ejerforhold

5. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter, at ændringen har fundet sted.

Indretning og drift

6. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i miljøgodkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne miljøgodkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.

Det ansøgte produktionsareal

7. Husdyrbruget har maksimalt tilladelse til følgende produktionsareal:

Skema 1

Staldanlæg	Dyretype	Staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Stald 1.1.1.	Slagtesvin.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	1013
Stald 1.1.2.	Slagtesvin.	Drænet gulv + spalter	1268

		(33%/67%)	
Stald 1.1.3.	Slagtesvin.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	321
Stald 1.1.4.	Slagtesvin.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	641
Stald 1.1.5.	Slagtesvin.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	213
Stald 1.1.6.	Slagtesvin.	Delvist spaltegulv, 50- 75% fast gulv	173
I alt			3629

Dyreholdet skal efter type etableres i de staldanlæg, der er angivet som ansøgt i Skema 1.

Anlæg og bygninger

Opbevaring af husdyrgødning

8. Husdyrbrugets gyllebeholdere skal være overdækket med fast teltoverdækning.
9. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 8.
10. Åbningen af teltoverdækningen må kun stå åben i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder. Teltoverdækningen må herudover dog højst stå åben i et døgn efter seneste handling.
11. I tilfælde af skader på teltoverdækningen skal denne repareres inden 1 uge efter skadens opståen.
12. Eventuelle skader og reparationer på teltoverdækningen skal noteres i logbog med dato for skaden og dato for reparation af denne. Såfremt teltoverdækningen står åben længere end angivet i vilkår 10, skal dette noteres i logbogen med angivelse af årsag til dette.

BAT - Bedste Anvendelige Teknologi

13. Staldene skal etableres og drives med følgende indretning og systemer:

Skema 2

Staldanlæg	Staldsystem	Miljøteknologi/kommentar
Stald 1.1.1.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	BAT gulv
Stald 1.1.2.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	BAT gulv + gyllekøling med 27 % effekt
Stald 1.1.3.	Drænet gulv + spalter	BAT gulv

	(33%/67%)	
Stald 1.1.4.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	BAT gulv
Stald 1.1.5.	Drænet gulv + spalter (33%/67%)	BAT gulv
Stald 1.1.6.	Delvist spaltegulv, 50- 75% fast gulv	BAT gulv

14. Gyllekanalerne i staldafsnit 1.1.2 i alt 823 m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe og frikøler.

- a) Anlægget skal levere en køleeffekt på mindst 38,9 W/m². Den samlede årlige køleydelse skal være på (823m² x 38,9W x 24 timer x 365 dage) 280.448 kWh.
- b) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
- c) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget.
- d) Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- e) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- f) Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.
- g) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: - afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse.
- h) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- i) Enhver form for utilsigtet driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 14 dage.

Beliggenhed og landskabelige hensyn

15. Der skal fortsat og stedse vedligeholdes skærmende beplantning omkring husdyrbruget, som det fremgår af bilag 2 Beplantninger og beplantningsbælterne skal bestå af hjemhørende, egnstypiske træer og buske.

Lugt

Rengøring af staldanlæg

16. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder rene stalde og fodringsanlæg.

Øvrige gener

Handleplaner ved uforudsete gener

17. Hvis Holstebro Kommune vurderer, at eventuelle klager om støj-, lugt-, flue-, støv-, og/eller lysgener er væsentlige og større, end der forventes i miljøvurderingen, skal husdyrbruget udarbejde en handleplan og eftervise at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Er kravene ikke overholdt kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres et projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

18. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.
19. Transport med husdyrgødning skal, så vidt det er muligt, ske uden om bymæssig bebyggelse. Hvor dette ikke er muligt, skal transporten foregå i lukket tankvogn eller gyllevogn med slangedrypstop og spildbakke, så vidt muligt på hverdage i tidsrummet 7-16.

Støj

20. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter, målt udendørs, må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Dag	Kl. 07-18	55 dB(A)	(8 timer)
Aften	Kl. 18-22	45 dB(A)	(1 time)
Nat	Kl. 22-07	40 dB(A)	(1/2 time)
Lørdag	Kl. 07-14	55 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	Kl. 14-22	45 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	Kl. 07-22	45 dB(A)	(8 timer)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes, og om at drifttiden for de forskellige støjkilder kan reguleres. Jf. desuden vilkår om handleplaner.

21. Ventilationsanlæggene skal vedligeholdes og efterses i henhold til producentens anvisninger. Anlægget skal dog som minimum rengøres mindst en gang hvert år.

Restvand og spildevand

22. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningspild m.v., således, at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

Fluegener

23. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Retningslinier for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr).
24. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

25. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og den skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret, og minimum en gang årligt.
26. Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip.
27. Beredskabsplanen skal kunne udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed ved uheld, forurening, brand ol.

Klima og ressourcer

Miljø- og ressourcestyring

28. Husdyrbruget skal minimum en gang årligt føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer. Se driftsjournaler i bilag 8
29. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.
30. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
- Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
 - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.
 - Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
 - Reparations- og vedligeholdelsesplaner.
 - Affaldsreducerende tiltag.

31. Senest 1 år efter at miljøgodkendelsen er taget i anvendelse skal hele husdyrbruget være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontrolrapport skal fremsendes til Holstebro Kommune.

IE-husdyrbruget

Ved ophør

32. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager

Miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapport udarbejdet af ansøger

I forbindelse med ansøgningen er der indsendt en miljøkonsekvensrapport, hvor ansøger har redegjort for miljøkonsekvenserne ved udvidelsen. Miljøkonsekvensrapporten danner sammen med oplysningerne i ansøgningen 208221 baggrund for afgørelsen. I de tilfælde, hvor Holstebro Kommune har supplerende til miljøvurderingen, eller hvor kommunens miljøvurdering er en anden end ansøgers vurdering, vil dette fremgå af afsnittet 'Baggrund for vilkår', hvor begrundelserne for godkendelsens vilkår også vil fremgå.

Miljøkonsekvensrapport for Øster Skautrup

Landmand Jens Kristian Iversen

Skautrupvej 27
7500 Holstebro

Opdateret den 5. august 2019
Af miljørådgiver Lisbeth Gliese Jensen

 SAGRO
Viden og vækst

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Ikke teknisk resume	5
Nudrift og det ansøgte projekt	5
Konsekvenser for omboende, natur og miljø	5
Lugt	5
Landskab	5
Påvirkning af natur	6
Bedste tilgængelige teknik (BAT)	6
Hvad ansøger vil gøre for at imødegå disse påvirkninger	6
Basisoplysninger	6
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	6
Biaktiviteter	6
IE-brug	6
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	7
Indretning og drift	7
Afløbsforhold	9
Spildevand	9
Lys	10
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	11
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning	11
Beliggenhed	12
Planforhold	12
Landskab	12
Afstandskrav	13
Naturområder	14
Ammoniakemission	14
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)	14
Kategori 1-natur	14
Kategori 2-natur	14
§ 3 områder	15
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	15

National beskyttelse af arter af planter og dyr	16
Biodiversitet – Den danske Rødliste	16
Lugt	16
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte	17
Støj	18
Rystelser	18
Støv	19
Fluer og skadedyr	19
Til- og frakørsels forhold	19
Forurenings- og genbegrænsende foranstaltninger	22
Egenkontrol	23
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer	23
Grundvand	23
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)	23
Affald	24
Døde dyr	25
Vand	26
Energi	26
BAT	27
Ammoniak	27
Miljøledelsessystem	27
Management/Godt landmandskab	28
Fodringsstrategi	29
Vand	29
Energi	29
Spildevand	30
Støj	30
Støv	30
Lugt	30
Opbevaring af husdyrgødning	31
Udbringning af husdyrgødning	31
Samlet BAT-vurdering	31
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgtes virkning på miljøet	32

Tiltag ved ophør.....	32
Alternative løsninger	32
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	32

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver overgang til stipladsmodellen på Skautrupvej 27, 7500 Holstebro, beliggende i Holstebro Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt opgørelse af produktionsareal for hele husdyrbruget og beregninger af alle miljøpåvirkninger ud fra det faglige grundlag, der indgår i husdyrreguleringen efter 1. august 2017.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 1021 af 06/07/2018 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.

Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

God læselyst.

Ikke teknisk resume

Projektets og dets miljømæssige konsekvenser er herunder beskrevet i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden, at få indblik i det ansøgte projekt og konsekvenserne af dette.

Beskrivelse af det ansøgte

Jens Kristian Iversen ønsker at svineejendommen på Skautrupvej 27 overgår til stipladsmodellen uden ændringer i den eksisterende drift på ejendommen. Der er derfor ikke tale om nogen form for udvidelse på ejendommen. Husdyrbruget er kategoriseret som et IE-brug, da der er flere end 2.000 stipladser til slagtesvin.

Nudrift og det ansøgte projekt

Ejendommen, Øster Skautrup, Skautrupvej 27 er beliggende ca. 7 km sydøst for Holstebro. Ejendommen har et tidligere tillæg til § 12 miljøgodkendelse fra d. 20-04-2015.

Der foretages ingen ændringer i produktionen fra nudrift til et ansøgte projekt, da det udelukkende er en overgang til den nye Husdyrbruglov, der trådte i kraft d. 1. august 2017. Ændringerne på ejendommen består af at gå fra gylleforsuring til gyllekøling som ammoniakreducerende teknologi i staldene, da der er færre lugtgener forbundet med dette skifte.

I nudriften har ejendommen en godkendelse til "Fulde stalde" dvs. at antallet af slagtesvin på ejendommen afhænger af vægtintervallet. Eksempelvis må der produceres 20.073 slagtesvin per år ved vægtintervallet 30-100 kg eller 14.391 slagtesvin i vægtintervallet 30-120 kg.

Konsekvenser for omboende, natur og miljø

Lugt

Beregninger viser, at der ikke vil ske en forøgelse af lugt. Kravene om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt.

Landskab

Da ansøgningen om miljøgodkendelse ikke medfører nogle ændringer af det eksisterende byggeri er der ingen konsekvenser for landskabsoplevelsen.

Ejendommen er placeret i et særligt værdifuldt landbrugsområde, og er omgivet af flere små og store landbrugsejendomme. Landskabet er gennemskåret af flere læhegn og der ligger skov rundt om det meste af ejendommen.

Ejendommen består af flere større driftsbygninger, som ligger i tæt tilknytning til hinanden. Der er begrænset indsyn til ejendommen fra de omkringliggende veje, grundet afstanden fra de offentlige veje og ind til ejendommen og grundet beplantning omkring ejendommen. De fleste af driftsbygningerne er opført i røde mursten. Den nyeste slagtesvinestald er opført i lyse betonelementer. Alle tagflader på driftsbygningerne er grå.

Påvirkning af natur

Indenfor de nærmeste 1.000 meter af ejendommen, ligger der 2 moseområder og 3 hedearealer. Der er mere end 7 kilometer til det nærmeste Natura 2000-område. Der er lavet beregninger til naturområderne, og ammoniakudledningen til naturpunkterne er overholdt, og vurderes ikke at have negativ indflydelse på beskyttede arter i nærområdet.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Husdyrbruget Skautrupvej 27, 7500 Holstebro er et IE-brug, derfor er der krav om, at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af ejendommens miljøbelastning. Ejendommen overholder BAT.

Hvad ansøger vil gøre for at imødegå disse påvirkninger

Da ansøgningen om miljøgodkendelse ikke medfører nogle ændringer, hverken produktions- eller bygningsmæssigt, foretages der ikke yderligere foranstaltninger.

Basisoplysninger

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Der er ingen samdrift med andre ejendomme.

Biaktiviteter

Ingen biaktiviteter.

IE-brug

Produktionsarealet på ejendommen er uændret. Husdyrbruget er kategoriseret som et IE-brug, da der er flere end 2.000 stipladser til slagtesvin.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Indretning og drift

Oversigt over husdyrbrugets bygninger:

Tabel 1. Oversigt over produktionsareal

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldetarelse (m ²)	Ventilation	Køleløjste	Produktion	Antal måneder udeglede	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Stald 1.1.1.	1138	Mekanisk ventilation	6 m	(#101305) Slagtesvin, Drænnet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	1013
Stald 1.1.2.	1412	Mekanisk ventilation	6 m	(#101308) Slagtesvin, Drænnet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	1208
Stald 1.1.3.	382	Mekanisk ventilation	6 m	(#101310) Slagtesvin, Drænnet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	321
Stald 1.1.4.	703	Mekanisk ventilation	6 m	(#101312) Slagtesvin, Drænnet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	641
Stald 1.1.5.	233	Mekanisk ventilation	6 m	(#101315) Slagtesvin, Drænnet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	213
Stald 1.1.6.	204	Mekanisk ventilation	6 m	(#101318) Slagtesvin, Selvkøt spaltegulv, 50 - 75 % fast gulv	0	173
Sum						3629

Tabel 2. Oversigt over husdyrbrugets gødningslagre

Opbevaringslagre					
Navn	lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevarings teknik	Dimension	Areal(m ²)
Ansøgt drift					
Gylletank I	Flydende				414
Gylletank II	Flydende				577
Gylletank III	Flydende				798
Proostank til rågylle	Flydende				94

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ved at fratække de overordnede fordelingsgange. Det vil sige at krybberne, inventar samt gangarealer i de enkelte staldafsnit ikke er trukket fra.

Figur 1. Oversigt over husdyrbruget

- Bygning 1. Stuehus
- Bygning 2. Maskinhus
- Bygning 3. Driftsbygning
- Bygning 4. Maskinhus
- Bygning 5. Slagtesvinestald, stald 1.1.6. og stald 1.1.5.
- Bygning 6. Slagtesvinestald, stald 1.1.1.
- Bygning 7. Slagtesvinestald, stald 1.1.4. og stald 1.1.3.
- Bygning 8. Slagtesvinestald, stald 1.1.2.
- Bygning 9. Procestank til rågylle
- Bygning 10. Gyllebeholder 1740 m³

Bygning 11. Gyllebeholder 2540 m³

Bygning 12. Gyllebeholder 4500 m³

Bygning 13. Rundbuehal til opbevaring af halm

Afløbsforhold

Alle afløbsforhold ses på *figur 3*.

Den største del af regnvandet løber til et dræn vest for ejendommen, som leder vandet videre til en grøft nordvest for ejendommen. Evt. gylleudslip eller anden forurening kan let stoppes i grøften med jord eller halmballer, inden det ledes videre til § 3-beskyttet vandløb der er beliggende ca. 38m meter nordvest for ejendommens nærmeste staldbygning.

Spildevand

Spildevand, herunder husholdnings- og processpildevand m.v. fra ejendommen, håndteres som angivet i nedenstående skema, *tabel 1*.

Tabel 3. Oversigt over håndtering af spildevand på ejendommen.

Spildevandstype	Håndtering
Sanitært fra husholdningen	Ledes til septiktank/sivedræn
Tag- og overfladevand	Ledes til dræn og videre til den nærliggende bæk, jf. afløbsplan
Sanitært spildevand fra driftsbygninger	Ingen sanitære tilslutninger i driftsbygninger
Vaskevand fra stalde	Ledes til gyllebeholder
Vaskevand fra vaskeplads	Ledes til gyllekanaler med sikring mod tilbageløb

Figur 2. Afløbsplan

Lys

Produktionen foregår i lukkede svinstalde, deraf begrænsede gener fra lys. Ejendommen har belysning på befæstede arealer og pladser, som primært anvendes i årets mørkeste måneder, se figur x, for placering af udendørs belysning.

Der er lys i staldene i forbindelse med fodring og i forbindelse med arbejde i staldene. Lyset i staldene er automatisk styret.

Udendørsbelysning er udelukkende orienteringslys og tændes efter behov.

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af den nye miljøansøgning. Ejendommen er afskærmet af beplantning mod landskabet. Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

Signaturforklaring:

- = Kemikalie
- = Motorolie
- = Dieseltank
- = Halmtyr
- = Hovedhane til vand
- = El-tavle
- = Dræn
- = Ventilationsafkast
- = Belysning
- = Boring
- = Vaskeplads

Figur 3. Oversigtskort over ejendommen

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der anlægges ikke nye indkørsler, veje m.m., og der sker ingen bygningsmæssige ændringer eller opføres nye bygninger.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Tabel 4. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Før udvidelsen (m ³)	Efter udvidelsen (m ³)	10 års beholderkontrol
Gylletank I	1.740	1.740	2018
Gylletank II	2.540	2.540	2018
Gylletank III	3.600	3.600	2019
Procestank til rågylle	500	500	2019
I alt	8.380	8.380	

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Gyllen syges op fra gylletank med en påmonteret sugekran, og der er derfor ikke nogen stationær pumpe og læsseplads.

En forventet absolut maksimal besætning ses som nedenfor med den husdyrgødningsproduktion som det giver:

Besætning, dyreenheder og gødningsproduktion				
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	DE	Tons
<i>CHR-nr./Besæt.nr.: /</i>				
Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	20.000,0 Stk		582,7	11.713
			582,7	11.713
I alt			582,7	11.713

Figur 4. Produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Den samlede opbevaringskapacitet er 9.280 m³, svarende til 9,5 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten til den flydende husdyrgødning fremgår af tabel 3.

Loven kræver minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket er overholdt.

Beliggenhed

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Skautrupvej 38, som ligger ca. 615 m vest for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Skautrupvej 11D, beliggende 2,4 km nord for anlægget. Nærmeste by er Tvis, som ligger ca. 1,4 km nord for ejendommen.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Husdyrbruget ligger indenfor:

- Særlig værdifuldt landbrugsområde
- Skovbyggelinje
- Område med særlig drikkevandsinteresse
- Nitratfølsomt indvindingsområde

Husdyrbruget ligger ikke indenfor:

Skovrejsningsområde
Lavbundsområde
Naturbeskyttelsesområde
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø
Bevaringsværdigt landskab
Større sammenhængende landskab
Område for store husdyrbrug
Specifikke geologiske bevaringsværdier
Kystnærhedszone
Strandbeskyttelseslinje
Kirkebyggelinje
Åbeskyttelseslinje
Søbeskyttelseslinje
Beskyttede sten- og jorddiger
Fredede områder
Fortidsminde beskyttelseszone
Habitatområde
Boringsnære beskyttelsesområder
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde

Da der ikke sker nogle bygningsmæssige ændringer eller anlægsarbejder, vil der ikke ske en væsentlig påvirkning af landskabet som følge af projektet.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)

- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandene er afsat som punkter i husdyrgodkendelse.dk

Alle afstandskrav er overholdt, da der ikke sker en udvidelse, ændring eller etablering af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 7.780,2 kg NH₃-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Der er til stalde valgt 6 m. Ruheder er valgt som Landbrug i oplandet og som Blandet natur med lav bevoksning i naturpunkt. Der er kumulation i nogle af punkter, men det er ikke interessant, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0 kg N.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden og nudriften fastsat til produktionsarealet, som er godkendt den 25. august 2010.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 7,2 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 57: Heder og Klitter på Skovbjerg Bakkeø.

Kategori 1-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 7,2 km nord for det nærmeste naturområde.

Der er foretaget beregninger i husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 1,7 km nordøst for, det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i husdyrgodkendelse.dk, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

§ 3 områder

Af figur 7 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 5. § 3-beskyttede arealer indenfor 1.000 meter af husdyrbruget

Kategori 3-natur (*ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2*)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 2 moser og 3 hedearealer, se figur 11.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der ammoniakfølsomme skove.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IVarter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre

lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rastekområde. Følgende bilag IV-arter er ifølge Holstebro kommune ved miljøgodkendelse i 2010 vurderet at de kunne tænkes at forekomme: småflagermus, birkemus, odder, markfirben, stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø, strandtudse og grøn kølleguldsmed.

Kommunen vurderede på det tidspunkt, at udvidelsen ville kunne påvirke bilag IV-arter ved alvorlige uheld. Samlet vurderede Holstebro kommune, at landbrugets samlede drift med de stillede vilkår ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området Nissum Fjord væsentligt. Idet udvidelsen er begrænset og foregår i de eksisterende rammer vurderes det at ovenstående vurdering er uændret.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen.

Der er ikke registreret fredede og beskyttede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Der er ikke kendskab til truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.

Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det fx staldindretning, ventilationssystem, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 30 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i husdyrgodkendelse.dk ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til samlet bebyggelse og nabobeboelse. Geneafstanden er som udgangspunkt ikke overholdt ift. byzone. Beregningen viser at det ansøgte projekt ikke medfører:

- At husdyrbrugets samlede lugtemission ikke stiger.
- At det ansøgte projekt ikke medfører at lugtemission fra enkelte staldafsnit øges nærmere enkelt boligen.
- At afstanden til byzonen er mere end 50 % af den beregnede geneafstand.

Tabel 5. Samlet resultat af lugtberegning fra *husdyrgodkendelse.dk*

 Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret gensejts afstand (m)	Korrigeret gensejts afstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Generellere overholdt	
 Hæringvej 113	0	NY	520,4	520,4	1255,1	JÅ	▼
 Lyngtholvej 2	0	NY	520,4	410,4	855,3	JÅ	▼
 Skautrupvej 38	0	NY	520,4	520,4	810,1	JÅ	▼
 Sejborgvej 3	0	NY	520,4	520,4	1390,6	JÅ	▼
 Skautrupvej 110	0	NY	918,4	374,4	2545,5	JÅ	▼
 Skautrup Bg. Told	2	NY	1247	1496,4	1443,5	NEJ	▼

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

I "Håndbog om Miljø og Planlægning – bolig og erhverv i byerne" fra Miljøstyrelsen og Skov og Naturstyrelsen, 2004 angives anbefalede mindste afstande mellem virksomhed og boliger for forskellige klasser. Klassifikationen er inddelt efter størrelse/type af virksomhed. Svinebrug er i klasse 7, hvor afstanden sættes til minimum 500 m. Afstanden angiver hvilken afstand, der skønnes at være nødvendig mellem den pågældende virksomhed og boliger i et område for åben og lav boligbebyggelse, baseret på Miljøstyrelsens erfaringer om miljøforhold. Med denne afstand er der rimelig sikkerhed for, at boligerne ikke udsættes for miljøgener.

Jævnfør virksomhedsbeskrivelsen fra håndbog om Miljø og Planlægning, Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen, Landsplanafdelingen, 2004, anvendes følgende inddeling af husdyrbrugstyper:

Tabel 6. Miljøklasser (Håndbog om Miljø og Planlægning)

Klasse 1	0 m afstand	Klasse 3: Hundepensioner, kenneler og rideskoler (mindre husdyrhold) Klasse 6: Pelsdyrfarme Klasse 6: Husdyrbrug med erhvervmæssigt dyrehold, minus svinefarme Klasse 7: Svinefarme med erhvervmæssigt dyrehold
Klasse 2	20 m afstand	
Klasse 3	50 m afstand	
Klasse 4	100 m afstand	
Klasse 5	150 m afstand	
Klasse 6	300 m afstand	
Klasse 7	500 m afstand	

Nærmeste nabo i denne konkrete sag har en vægtet gennemsnitsafstand på 615,1 m og er således ikke indenfor den anbefalede afstand på de 500 m, som angivet ovenfor. Der forventes således ikke gener for naboer.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

Støj

De væsentligste støjkilder på et svinebrug er staldventilation, kompressor, foderanlæg, støj fra transporter, m.v.

Ventilationsanlægget kører i døgndrift hele året rundt. Ventilationsanlægget er et multi-step anlæg, hvilket er mere støjsvagt end traditionelle ventilationssystemer. Yderligere kører ventilationsanlægget mindre i aften- og nattetimerne, da temperaturen er lavere her.

Kompressor og foderanlæg kører periodevis.

Udslusning af gylle fra stald til fortank sker 3 gange i ugen i anlæggene med gylleforsuring. Pumpning af gylle fra fortank til gyllebeholder sker vha. elpumpe. Oprøring af gylleholderne sker forud for udkørsel af gylle på markerne primært om foråret.

Ved overgang til gyllekøling i stedet for gylleforsuring udsluses gylle hver 14. dag i stedet for 3 gange ugentligt.

Indblæsning af foder. Leverancer af foder foregår af kort varighed og indleveres fortrinsvis i dagtimerne.

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder. De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. afhentning af levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Der er redegjort for at transporter og andre støjende aktiviteter så vidt muligt foregår i dagtimerne, og det vurderes samlet set ikke, at husdyrbruget vil medføre væsentligt støjgener i nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. I alle stalde er der overbrusningsanlæg.

I forbindelse med håndtering af foder, levering af foder m.m., kan der opstå støvgener. Alt foder opbevares i udendørs eller indendørs i lukkede siloer. Transport af foder mellem fodersiloerne og stalden foregår i et lukket system, derved er støvgener fra håndtering af foder meget begrænset.

Der anvendes vådfoder i alle stalde til slagtesvin.

Der er ingen af naboerne der ligger lige op og ned af ejendommen, og støvgener fra transporter på ejendommen vurderes derfor som værende begrænsede. Desuden er der asfalteret på en del af vejen for at mindske støvgener omkring stuehuset.

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer

Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved brug af Rovfluer fra Mortalin A/S

Rottebekæmpelse sker efter aftale med Mortalin A/S. Der er indgået aftale om løbende tilsyn med rottekasserne.

Gyllen udsluses ofte, hvilket er med til at mindske eventuelle problemer med fluer.

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende. Der er ingen gener af fluer på ejendommen i dag.

Til- og frakørsels forhold

Der er to indkørsler til ejendommen. Den ene indkørsel er via Skautrupvej og den anden indkørsel til ejendommen er via Lynghusvej.

Det er primært indkørslen fra Skautrupvej, der anvendes i forbindelse med driften og som indkørsel til beboelsen på ejendommen. Indkørslen fra Lynghusvej benyttes hovedsageligt i forbindelse med gylletransporter.

Der vil ikke forekomme flere transporter til og fra ejendommen, end der har gjort hidtil, da der ikke foretages nogle ændringer å ejendommen i forbindelse med ansøgning om ny miljøgodkendelse. Antallet af transporter vil nærmere være mindsket, da vognene er blevet større.

Al transport foregår ved hensynsfuld kørsel og foregår i videst mulig omfang i dagtimerne.

Tabel 7. Antal transporter til og fra ejendommen.

Type	Antal før	Antal efter	Kommentarer
Husdyr til/fra ejendommen	120	120	
Døde dyr	52	52	1-2 gange i ugen
Brændstof	10	10	
Indkøbt foder	66	66	Soya ca. 12 gange årligt Mineraler ca. 12 gange årligt Levering af korn ca. 30 gange årligt
Levering af valle	60	60	
Eget korn	30	30	
Dyrlæge	12	12	
Husdyrgødning	400	400	
Syre til forsøringsanlæg	2	0	Disse vil forsvinde ved skift af miljøteknologi
Øvrige	30	30	
Samlet antal transporter	812	810	

Da der ikke sker en forøgelse af antallet af transport til- og fra ejendommen, vurderes det, at transporter i forbindelse med driften af husdyrbruget ikke vil medføre væsentlig påvirkning af nærmiljøet.

Figur 6. Til- og frakørselsforhold til ejendommen

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, eller hvis det der sker, ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller grus), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvløsende gyllevogne påmonteret sugekran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112.

I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil afstrømningen ske mod grøft nordvest for ejendommen. Al regn- og drænvand ledes til denne grøft og det er muligt at mindske videre udledning til § 3-beskyttet vandløb, ved at tilkaste grøften med jord eller halmballer fra husdyrbruget.

Der er udarbejdet en beredskabsplan.

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

- Der laves E-kontrol til intern brug.
- Der overvåges ved manuel gyllepumpning
- Der udføres 10-årig beholderkontrol.
- Der føres logbog over forsuring.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Grundvand

Ejendommen ligger i område for særlig drikkevandsinteresse og nitratfølsomt drikkevandsområde. Ejendommen ligger ikke indenfor indsatsområde mht. nitrat, indvindings oplande til almene vandværker og hygiejnezoner for vandværksboringer.

Der er en boring på ejendommen, DGU nr. 74.1160.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Ud fra ovenstående vurderes det ikke at den påtænkte driftsændring vil have indvirkning på grundvandet.

Ansøger overvejer at sende gyllen til biogas i fremtiden.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesel- og smøreolie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet og til varmekanon til udtørring af stalde efter vask. Dieselolien opbevares i maskinhuset og i forlængelse af stald 1.1.4. og stald 1.1.1. i to overjordiske tanke på hhv. 1.800 og 2.500 liter. Begge tanke er placeret på fast bund uden afløb. Tankene er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene. Smøreolie anvendes til traktorer og

maskiner, og opbevares i tromler i maskinhuset, de er ligeledes placeret på spildbakker. Olieaffald afleveres på den kommunale modtagestation eller afhentes af godkendt firma.

Kemikalier

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af pesticider og rengøringsmidler. Det er minimalt hvad der anvendes af rengøringsmidler. Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og vaskerobot. Andre former for kemikalier der er klassificerede og mærket som giftige eller meget giftige opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset. Nødvendige rengøringsmidler/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Pesticider

Pesticider opbevares i aflåst kemikalierum i maskinhuset. Påfyldning af sprøjten sker på vaskepladsen, der er placeret mellem stald 1.1.2. og 1.1.3. så der ikke er risiko for tilbageløb til vandforsyningen. Nødvendige pesticider bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er pesticidaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et pesticid, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Medicin

Bedriften er tilmeldt en sundhedsordning med dyrlægen, som kommer på besøg mindst en gang om måneden. Her udskriver dyrlægen den nødvendige medicin. Medicinen opbevares i et køleskab i stalden. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

Affald

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Holstebro Kommune.

Dagrenovation fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i maskinhuset, og som afhentes af Ejler Chr. Knudsen.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicenum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares på spalter, overdækket af et kadaverdækket på plads nord for ejendommen (jf. figur 8). Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbigående. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Figur 7. Placering af afhentningsplads for DAKA

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr. Der anvendes vand fra Vest forsyning til husholdning og stalde, mens markvanding sker via egen boring.

I alle stalde anvendes der drikkekopper eller vandventiler over krybbe, hvorved vandspild undgås. Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt. Der er skiftet til mindre dyser i forbindelse med iblødsætning af stalde og der anvendes vaskerobot til vask af stalde med henblik på at mindske vandforbrug. Vandforbruget er varierende alt efter behovet for markvanding. Vandforbruget i forhold til produktionen forventes ikke at øges signifikant, da produktionen fortsætter som hidtil.

Der anvendes mere valle i foderet.

Da jorden er lejet ud, er der begrænset vask af maskiner på ejendommen.

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Tabel 8. Vandforbrug i 2017 og 2018

	2017	2018
Vandforbrug [m3]	10.016	7.311

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el, dieselolie og halmfyr. Elforbruget anvendes hovedsagligt til ventilation, gyllepumpning, belysning, foderfremstilling og udfodring. Af energibesparende teknikker kan nævnes trinløs styring af ventilationen. Desuden er møllen frekvensstyret.

Til opvarmning af stuehus anvendes der halmfyr. Halmen opbevares indendørs ved bygning 13 jf. figur 1.

En stor del af jorden på ejendommen er lejet ud, derfor er olieforbruget til maskiner reduceret markant fra 2017-2018.

Olieforbruget i staldene er steget, da der er ændret strategi i forhold til udtørring af staldene.

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følger virkninger for miljøet på baggrund heraf.

Tabel 9. Energiforbrug i 2017 og 2018

	2017	2018
Strømforbrug [KWh]	201.011	183.498
Olieforbrug [liter]		
Maskiner	14.843	5.013
Stald	6.332	9.549

BAT

Ammoniak

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt.

Tabel 10. Samlet BAT beregning

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	7030	753	7783
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	7404	377	7780
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	3
Vejlende BAT Overholdt?	-	-	Ja

BAT-emissionskravet er overholdt, med 3 kg NH₃-N/ år, da ansøger frivilligt har overdækket alle gyllebeholdere.

BAT-niveauet er fastsat som *eksisterende staldafsnit*, BAT-krav fastsat i *tidligere afgørelse* i alle staldafsnit med undtagelse af stald 1.1.2., der er indsat som Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit, da der indsættes gyllekøling som miljøteknologi i dette staldafsnit.

Der foretages ingen ændringer i gulvprofilen i forbindelse med skift af teknologi i staldafsnittet. Gyllekølingen installeres ved at lægge køleslanger ned i de eksisterende gyllekummer,

I ansøgt drift er der installeret gylleforsuring i stald 1.1.2. og 1.1.3., men grundet lugtgener samt muligheden for, at kunne levere gylle til biogas, ønsker ansøger at skifte ammoniakreducerende teknologi ud til gyllekøling i stedet.

Varmepumpens årlige køleeffekt er sat til 27 % ved en driftstid på 8760 timer pr. år.

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Delvis spaltegulv i stald 1.1.6.
- Drænet gulv + spalter (33/67 %) i stald 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3, 1.1.4. og 1.1.5.
- Gyllekøling med en effekt på 27 % i stald 1.1.2., bygning 8 på figur 1.

Der er ikke fortaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Miljøledelsessystem

Der indføres et miljøledelsessystem på ejendommen. Det vil sige:

- Bedriftens miljøforhold er gennemgået.
- Der er formuleret en miljøpolitik.
- Der er fastsat et ambitionsniveau i form af miljømål.
- Der er udarbejdet en plan for, hvordan målene nås.

- Der evalueres en gang årligt, om målene er nået.
- Miljøledelsessystemet gennemgås en gang årligt.

Management/Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejds gange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.
- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.
- Bedriften efterlever kravene med tilhørende egenkontrolprogram i "Danish"- produktstandarden. En DANISH-godkendelse er landmandens kvalitetsstempel på, at forholdene i besætningen lever op til dansk lovgivningen og branchens egne krav. Den omhandler primært forhold vedr. dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Endvidere stilles der krav om renholdelse, skadedyr, foderopbevaring og generelt management. Der iværksættes et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Her ved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstoffnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.

Ud fra ovennævnte egenkontroller, som indgår i den daglige drift, vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for management.

Fodringsstrategi

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden inden for svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Der er faste aftaler til levering af foder.
- Foderanlæg justeres jævnlige, således at udfodret mængde svarer til dyrgruppen og unødigt foder-spild minimeres.
- Der anvendes N-balanceret foder baseret på energibehov og fordøjelige aminosyrer.
- Der anvendes fasefodring, letfordøjeligt uorganisk fosfat eller som minimum enkelt dosis (100 %) fy-tase.

Det vurderes ud fra ovennævnte procedurer og tiltag, som er medvirkende til at minimere udskillelsen af fosfor og kvælstof, og derfor også ammoniakemissionerne, at husdyrbruget lever op til BAT for fodringsstrategi.

Vand

- Vandforbruget registreres en gang årligt i regnskabet.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkekopper udskiftes.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnlige med henblik på at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene for at minimere forbruget af vaskevand.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Der er drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevandsspild.
- Staldene rengøres med vaskerobot. Derved reduceres vandforbruget til vask.

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere vandforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for vand.

Energi

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der fodres og der arbejdes eller når det i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.
- Der anvendes almindelig belysning i bedriften.

Ventilation:

- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer ventilation i forhold til staldtemperatur (og fugtighed), og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Der er etableret undertryksventilation staldanlæggene, hvilket reducerer energiforbruget i forhold til et ligetryksventilationsanlæg.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationsystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Alle stalde er isolerede.
- Elforbruget registreres årligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Gylletanken er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere energiforbruget og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for energi.

Spildevand

- Spildevandsmængden forsøges reduceret ved fx at anvende vaskerobot ved vask af stalde, identificere og reparere evt. lækager hurtigst muligt, se afsnittet BAT Vand.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overfalde- og grundvand.

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere mængden af spildevand og til at holde løbende fokus på ressourceforbruget, så der kan ageres hurtigt og effektivt ved driftsforstyrrelser og uheld. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for spildevand.

Støj

- Der anvendes støjsvage ventilatorer.
- Foderanlæg, kværne og tørrerier er placeret indendørs.
- Alle porte og døre er lukket i forbindelse med fodring.
- Alle stalde er isolerede.

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere støj, vurderes det, at husdyrbruget lever op til BAT for støj.

Støv

- Der er overbrusningsanlæg i alle stalde.
- Der fodres med vådfoder i lukkede systemer.

Ud fra ovennævnte tekniske løsninger, som er medvirkende til at forebygge og minimere støv, vurderes det, at husdyrbruget lever op til BAT for støv.

Lugt

- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt og med henblik på, at minimere risikoen for lugt og for, at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Gyllebeholderne oprøres kun i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer byområder osv.

Opbevaring af husdyrgødning

Gylle:

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er fast overdækning af gylletankene. Dette reducerer ammoniakfordampningen.
- Der er etableret gyllealarm på gyllebeholderne.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for opbevaring af husdyrgødning.

Udbringning af husdyrgødning

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniak emissionen fra det udbragte husdyrgødning.
- Al gylle nedfældes på sort jord og i græsmarker eller der anvendes en teknik, som kan reducere ammoniakfordampningen med samme effekt som nedfældning på den pågældende arealtype (fx forsuring).
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at holde en passende afstand til områder, hvor der er risiko for afstrømning til vandløb, vandboringer, osv. Derved mindskes risikoen for tab af fosfor og nitrat, samt forurening af vandmiljøet.

Ud fra ovennævnte procedurer og tekniske løsninger, som er medvirkende til at minimere ammoniakemissionen og risikoen for forurening af jord og grundvand. Vurderes det at husdyrbruget lever op til BAT for udbringning af husdyrgødning.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, og udbringning af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Der er etableret gyllekøling i en af de eksisterende stalde med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Der er fast overdækning på gylletankene, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb og vask af sprøjte sker på vaskeplads med afløb til gyllebeholder, derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der udarbejdes en beredskabsplan for ejendommen.

Tiltag ved ophør

Ved ophør af produktionen fra ansøgers side vil produktionen formentlig blive fortsat af en ny ejer. Hvis produktionen ophører, vil gødnings- og ensilageanlæg blive tømt og rengjort.

Det vurderes at ovennævnte er tilstrækkeligt til at undgå forureningsfare.

Alternative løsninger

Da der ikke foretages nogle driftsmæssige ændringer og der ikke er ønske om, at udvide produktionen, giver det ikke mening, at foretage en vurdering af alternative løsninger.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspejlet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.

Begrundelse for de fastsatte vilkår

Nedenfor har Holstebro Kommune i nogle tilfælde suppleret enkelte afsnit med yderligere vurderinger blandt andet i forbindelse med fastsættelse af vilkår. Begrundelser for vilkår vil også fremgå af nedenstående. Hvor vilkårene er stillet som fastholdelsesvilkår, eller hvor vilkårene er selvforklarende, vil vilkårene ikke være yderligere begrundede.

Bemærk at henvisninger til miljøkonsekvensrapporten, i de følgende afsnit, er angivet efter sidetal i dette dokument og ikke efter sidetal i selve miljøkonsekvensrapporten.

Basisoplysninger – Baggrund for vilkår

Dokumentation, ansøger og ejerforhold

Der er stillet vilkår om, at den eksisterende produktionstilladelse bortfalder, når denne miljøgodkendelse tages i brug. Såfremt denne miljøgodkendelse ikke er taget i brug inden for udnyttelsesfristen på 6 år, vil den eksisterende produktionstilladelse jf. § 12 Miljøgodkendelse af 25-08-2010, samt tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen af 20-04-2015 fortsat være gældende.

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget bliver etableret og drevet, som det er beskrevet i ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten, samt at husdyrbruget skal kunne dokumentere, at vilkårene i denne godkendelse er overholdt.

For at Holstebro Kommune til enhver tid kan kontakte den ansvarlige for husdyrbruget, er der stillet vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage. For at sikre, at vilkårene i denne godkendelse overholdes, har den drifts- og miljøansvarlige pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om vilkårene for den del af driften, som de arbejder med.

Indretning og drift – Baggrund for vilkår

Det ansøgte produktionsareal

Godkendelsen er meddelt på baggrund af en række beregninger foretaget i husdyrgodkendelse.dk samt på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne foretaget i miljøkonsekvensrapporten. For at sikre, at husdyrbruget ikke har en væsentlig miljømæssig effekt på omgivelserne, er der stillet vilkår om, at husdyrbruget drives som beskrevet i miljøkonsekvensrapporten, og at dyreholdet etableres i de staldanlæg og med de staldsystemer, der er angivet i ansøgningen.

Holstebro Kommune har ikke taget stilling til om der kan ske en delvis udnyttelse af projektet. Derfor er denne miljøgodkendelse en samlet godkendelse, hvor miljøteknologi skal implementeres og nye stalde skal bygges for, at sikre overholdelse af beskyttelsesniveauerne.

Vilkår 6 og 7 skal sikre, at dyreholdet etableres i de staldanlæg og med de staldsystemer, dyretyper og teknologier, der er angivet som ansøgt, og som beregningerne i husdyrgodkendelse.dk er foretaget på baggrund af.

Anlæg og bygninger – Baggrund for vilkår

Husdyrbrugets anlæg og bygninger

Der etableres ikke nye stalde eller anlæg i forbindelse med denne miljøgodkendelse. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til stalde eller anlæg.

Opbevaring af husdyrgødning

I miljøkonsekvensrapporten er opbevaringskapaciteten beregnet ud fra den maksimale produktion af flydende husdyrgødning og den samlede kapacitet i gyllebeholdere er beregnet til 9,5 måneder. Det vurderes, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet og derfor stilles der ikke yderligere vilkår.

Flydende husdyrgødning

Der er stillet vilkår om en årlig inspektion af gyllebeholdere for, at forebygge risiko for forurening og for at sikre, at eventuelle skader på gyllebeholdere opdages og repareres hurtigst muligt. Inspektionen og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal jf. bilag 8.

Fast overdækning af gyllebeholdere

Overdækning af gyllebeholdere medvirker til en lavere ammoniakfordampning fra husdyrbruget. Der stilles derfor vilkår til overdækning af gyllebeholder I, II, III og procestanken. Hvis teltdugen går i stykker vil ammoniakfordampningen være højere end det, der ligger til grund for denne godkendelse. Der er derfor stillet vilkår om reparation af teltdugen ved skader for, at sikre den ammoniakreducerende effekt.

For at sikre den reducerede ammoniakfordampning, stilles der vilkår om, at teltoverdækning/fast låg maksimalt må stå åben i et døgn i forbindelse med omrøring og tømning af gyllebeholder, og at skader på overdækningen skal repareres, ligesom der skal føres logbog over skader og reparationer.

BAT – Baggrund for vilkår

Ved miljøgodkendelse og tilladelse af husdyrbrug skal husdyrbruget og godkendelsesmyndigheden, i forbindelse med godkendelsen, foretage en vurdering af, om husdyrbruget anvender teknologi, der svarer til "Bedste Tilgængelige Teknik" - BAT.

Bedste tilgængelige teknik for en række områder er beskrevet i EU's BAT notat (BREF-dokumentet) for svin og fjerkræ. Miljøstyrelsen har derudover fastlagt en række vejledende emissionsniveauer for ammoniak, som vurderes at kunne opnås ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

BAT-kravet ift. husdyrbrugets ammoniakemission skal være overholdt, og der skal være en beskrivelse af hvilken teknologi, der anvendes for at overholde kravet. BAT-kravet til ammoniakemissionen er for husdyrbrug formuleret som en emissionsfaktor pr. produktionsarealenhed, og er denne overholdt ved brug af en bestemt teknologi, beskrives denne teknologi.

Det er således tilstrækkeligt for ansøger at nævne andre valgmuligheder, der kunne være og begrunde fravalget af disse. Der er ikke i husdyrbruglovgivningen krav om at komme længere ned end det BAT-niveau, der er fastsat i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Bedste tilgængelige teknik vurderes ud fra tilgængelighed, driftsstabilitet, proportionalitet og omkostningseffektivitet. Dette betyder bl.a., at teknologien maksimalt må koste 1 % af produktionsomkostningerne og maksimalt 100 kr. pr. kg sparet N for, at Holstebro Kommune vurderer teknologien som omkostningseffektiv.

BAT-teknologi

Der stilles vilkår om, at staldene skal etableres og drives med de indretninger, staldsystemer og miljøteknologier, der er ansøgt om, for at sikre, at husdyrbrugets ammoniakemission reduceres til et niveau, der svarer til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

BAT-niveauet er opnået ved:

- overdækning af alle gyllebeholdere
- gyllekøling af stald 1.1.2 med en effekt på 27 %
- delvis spaltegulv i stald 1.1.6.
- drænet gulv + spalter (33/67 %) i stald 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3, 1.1.4. og 1.1.5.

Gyllekøling

Der stilles vilkår om, at gyllekanalerne i staldafsnit 1.1.2 - i alt 823 m² - skal forsynes med køleslanger, der forbindes med en varmepumpe og frikøler. Gyllekølingsanlægget skal anvendes for at husdyrbruget opnår en reduktion af ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

For at sikre at anlægget opnår den ammoniakreducerende effekt, som forudsat i beregningen, stilles der vilkår til korrekt etablering, kalibrering, drift, eftersyn og vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget, bl.a. minimum køleeffekt og minimum energiforbrug.

- a) Anlægget skal levere en køleeffekt på mindst 38,9 W/m². Den samlede årlige køleydelse skal være på (823m² x 38,9W x 24 timer x 365 dage) 280.448 kWh.
- b) Der skal monteres en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registrerer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh.
- c) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget.
- d) Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
- e) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
- f) Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift.
- g) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: - afprøvning og funktions sikring af trykovervågningssystemet, alarmen samt sikkerhedsanordningen, kontrol af kølekredsens ydelse.
- h) Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- i) Enhver form for utilsigtet driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 14 dage.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til Husdyrbrugloven, Miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund er der stillet fastholdelsesvilkår for de valgte BAT-teknologier. Der stilles ligeledes vilkår om korrekt etablering og drift.

BAT-emissionsgrænseværdier for ammoniak

Ansøger har principielt frit teknologivalg, men ansøger skal godtgøre, at valget af teknologier sikrer en ammoniakemission, der svarer til det beregnede BAT niveau.

Af BAT beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk fremgår en beregning af den samlede maksimale ammoniakfordampning, som må udledes fra husdyrbrugets stalde og lagre i henhold til Miljøstyrelsens BAT-emissionsgrænseværdier.

Den ansøgte totale udledning er 7780 kg N og overholder således det beregnede BAT emissionsniveau, som er 7783 kg N. Der stilles vilkår, som sikrer, at de anvendte ammoniakreducerende teknologier implementeres. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Husdyrbrugets beliggenhed – Baggrund for vilkår

Lokalisering og planmæssige forhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land i landzone. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Skautrupvej 38, som ligger ca. 615 m vest for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Skautrupvej 11D, beliggende 2,4 km nord for anlægget. Nærmeste by er Tvis, som ligger ca. 1,4 km nord for ejendommen. Der er ikke udarbejdet en lokalplan for området. Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Nærmere beskrivelse kan ses på side 29-31 i miljøkonsekvensrapporten.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget opfylder afstandskravene Husdyrbrugloven, jf. §§6, 7 og 8, da miljøgodkendelsen udelukkende omfatter eksisterende stalde.

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Ejendommen ligger inden for landskabskarakterområdet Skovbjerg Bakkeø.

Landskabsområdet er meget stort, da det omfatter Skovbjerg Bakkeø som en helhed inden for kommunegrænsen.

Det betyder, at landskabet på bakkeøen har en meget sammensat karakter, der både afspejles i et varieret terræn, men også en varieret arealanvendelse.

Selv om bakkeøen rejser sig fra de omgivende slettelandskaber, opleves terrænet generelt som en let bakket flade med store bløde kurver, der stedvist gennemskæres af små og store erosionsdale.

De sandede jorder på bakkeøen afspejles i en arealanvendelse præget af store plantager og heder, samt marker, der afgrænses af en parallel struktur af hegn.

Heder og plantager dominerer den centrale og sydvestlige del af området, mens landbrugs karakteren med dyrkede marker i højere grad præger den nordlige og østlige del af området.

Landskabets skala og rumlige afgrænsning varierer og er i høj grad bestemt af områdets skiftende bevoksning af hegn og plantager, der inddeler landskabet og bryder udsigterne på tværs af landskabet.

Dermed har landskabet i de plantagedominerede dele en overvejende lukket karakter, mens de landbrugsdominerede dele og de store heder har en mere åben karakter.

Landskabet rummer kun få tekniske anlæg og er generelt kendetegnet ved en meget uforstyrret karakter. Dog er bakkeøens "randområder" præget af anlæg i og uden for området.

Der er stillet vilkår om til stadighed at vedligeholde skærmende beplantning omkring husdyrbruget. Vilkåret er stillet for at bevare den landskabelige oplevelse af området, som den ses i dag.

Samlet vurdering

Da der ikke sker nogle bygningsmæssige ændringer eller anlægsarbejder, vil der ikke ske en væsentlig påvirkning af landskabet som følge af projektet.

Ammoniak- Baggrund for vilkår

Ammoniak

Holstebro Kommune finder at beskyttelsesniveauet for ammoniak er overholdt, og stiller derfor ikke yderligere vilkår.

Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget forventes at blive på 7.780,2 kg/år, hvilket er en meremission på 1.353,5 kg N / år i forhold til nudriften og 1513,1 kg N/år i forhold til 8-års drift. Stigningen i ammoniakemissionen skyldes et skift i miljøteknologi. I nudriften anvendes gylleforsuring i stald 1.1.2 og stald 1.1.3. I ansøgt drift anvendes ingen miljøteknologi i stald 1.1.3 og gyllekøling i stald 1.1.2. Denne ændring i miljøteknolog betyder en øget ammoniakemission.

Den samlede ammoniakfordampning fra gødningsanlæg og lagre er beregnet til 376,6 kg NH₃-N/år, hvilket er en meremission på -198,1 kg N/år i forhold til nudrift og -38,5 kg N/år for 8-års drift. Grunden til at ammoniakemissionen er mindre i ansøgt drift end i nudrift og 8-års drift er, at der i ansøgt drift er etableret fast overdækning over alle gyllebeholdere.

Jf. ansøgningskema 210604 er husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for ammoniak overholdt.

Kortet er fra Husdyrgodkendelse.dk og viser ammoniakdepositionen fra anlægget til de nærmeste naturområder.

Samlet ammoniakdeposition siden 2011

For at vurdere om den samlede merdeposition, fra nudriften i 2011 (8 år siden) til og med det ansøgte projekt, har en negativ virkning på omkringliggende naturområder, er der lavet beregninger i 9 naturområder. Beregningerne tager udgangspunkt i den produktion som var aktuel for 8 år siden.

Nærmeste naturområde er en § 3 mose beliggende ca. 250 meter nord for anlægget. Der er beregnet en merdeposition på 0,5 kg N/år og en totaldeposition på 3,1 kg N/år til mosen. Tallene ses i tabellen nedenfor.

Holstebro Kommune vurderer, at da der i løbet af de sidste 8 år ikke er sker en merbelastning, som overskrider 1,0 kg N/ha/år, overholder det ansøgte lovens krav om maksimal deposition af ammoniak i kategori 3-natur.

Skema 3 – Oversigt over naturpunkter fra husdyrgodkendelse.dk

Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
Kontrol hede øst	Kategori 3	Sagsbehandler	2	Bn	0,3	0,2	1,4	▼
kontrol mose syd	Kategori 3	Sagsbehandler	2	Bn	0,0	0,0	0,2	▼
kontrol mose nordvest	Kategori 3	Sagsbehandler	2	Bn	0,3	0,3	1,8	▼
Kontrol mose nord	Kategori 3	Sagsbehandler	2	Bn	0,5	0,5	3,1	▼
kontrol pot. a. skov	Kategori 3	Sagsbehandler	2	Bn	0,4	0,4	2,4	▼
§ 3 Mose, syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2	▼
Habitatnatur 4030, Tør hede, sydøst	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Habitatnatur, 4030 Tør hede, syd	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Pot. ammoniakfølsom skov	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,7	0,7	4,0	▼
§ 3 Hede, øst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,3	0,2	1,5	▼
§ 3 Hede, nord	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,5	3,1	▼
§ 3 Mose, nordvest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,3	0,3	1,8	▼
Kat. 2 Natur, Hede	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Habitatnatur 7140, Hængesæk	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)

Der ligger flere end et andet husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N inden for en afstand af 200 m af naturpunktet og det ansøgte husdyrbrug.

Holstebro Kommune vurderer, at totaldepositionen fra det ansøgte husdyrbrug maksimalt må være 0,2 kg N pr. ha. pr. år. Den beregnede totalemission er beregnet til 0,0 kg N/ha/år, og er dermed overholdt.

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 57, Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø.

Mindsteafstanden hertil er lidt over 7 kilometer i sydlig retning.

Holstebro Kommune venter ingen negativ effekt af ejendommen på de nærmest liggende Natura 2000-områder.

Større ammoniakfølsomme naturområder udenfor Natura 2000 (kategori 2 natur)

I en afstand af ca. 1800 meter sydvest for ejendommen er registreret et ca. 16 ha stort hedeområde, som er omfattet af reglerne for kategori 2 natur.

Et konsulentfirma har i sommeren 2015 gennemgået heden, og beskriver den som et landskabeligt flot areal, men uden store botaniske værdier. De mest interessante arter er håret visse, tormentil, hedelyng, tyttebær, pilestar, skovstjerne og mosebølle.

Beregninger for ejendommen viser en totaldeposition til dette område på 0,1 kg N/ha/år, og reglerne for kategori 2 natur er dermed overholdt. Kommunen venter ingen eller kun en meget begrænset negativ effekt af ejendommens drift på hedeområdet.

Ammoniakfølsomme naturområder i øvrigt (kategori 3 natur)

Inden for en afstand af 200-500 m fra ejendommen findes tre mindre hedeområder samt en registreret mose ved det øverste af Skautrup Bæk, som vurderes at være omfattet af reglerne for kategori 3 natur.

Der er foretaget beregninger for mosen og de to nærmeste heder.

Beregningerne viser en kvælstofdeposition på 0,2-0,5 kg N/ha/år i forhold til 8-års drift, og da den ikke overstiger 1,0 kg N/ha/år i nogle af naturpunkterne, vurderes det, at kravene til kategori 3 natur er overholdt.

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov meget tæt på ejendommen, men skoven ses ikke på luftfotos fra 1945, og er derefter plantet som ren nåletræsplantage. Holstebro Kommune vurderer derfor ikke, at der er tale om særligt ammoniakfølsom skov.

Holstebro Kommune vurderer, at projektet ikke vil medføre en forøgelse af N-depositionen i de omkringliggende naturområder, der ligger ud over de fastsatte afskæringskriterier.

Samlet vurdering

Holstebro Kommune vurderer, at oplysninger om kildehøjder, ruhed og kumulation er korrekte.

Holstebro Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur er overholdt.

Holstebro Kommune vurderer, at der ikke er grundlag for at skærpe kravene til ammoniak mer-emissionen under hensyn til andre omkringliggende ammoniakfølsomme naturområder såsom ammoniakfølsomme skove, kategori 3-natur og §3 natur.

Bilag IV-arter

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at projektet ikke får negativ indflydelse på bilag IV arter, og stiller derfor ikke yderligere vilkår.

Følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) forventes at forekomme i Holstebro kommune:

Småflagermus: Forekommer næsten overalt i Vestjylland, men vil ikke blive negativt påvirket af ejendommens drift.

Birkemus: Arten er ikke registreret i området.

Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af ejendommens drift.

Bæver: Lever i adskillige af kommunens vandløb og søer, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

Ulv: Forekommer lejlighedsvist forskellige steder i Holstebro Kommune, men vil ikke blive negativt påvirket.

Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.

Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommen.

Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storå, men vil ikke blive negativt påvirket.

Vandranke: Vokser nær Felsted Kog og i Husby Sø, men i stor afstand fra ejendommen.

Gul stenbræk: Holstebro Kommune rummer mindst 3 paludella-væld, hvor arten kan tænkes at forekomme, men den er trods eftersøgninger ikke fundet her i nyere tid.

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a. at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må lide skade.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Lugt

Mange forhold har betydning for lugt. Ud over arten er det eksempelvis staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Lugt fra stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved lovens minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme. Lugt regnes og beskrives i lugtenheder, der kaldes odour units (OUe). Der er en sammenhæng mellem antallet af lugtenheder, og den måde lugt opfattes.

Opfattelsen af lugt kan variere fra menneske til menneske, men helt overordnet, så svarer 1 lugtenhed (OUe) til grænsen for, hvornår lugten kan erkendes i et laboratorium. Ved 3 lugtenheder er det muligt, at genkende lugttypen som f.eks. svinelugt. Ved 5 lugtenheder kan lugten med sikkerhed bestemmes, mens lugten ved 10 lugtenheder er en tydelig lugt, der i tilfælde af f.eks. svinelugt kan opfattes som ubehagelig.

Der er 3 forskellige genegrænser, som skal overholdes, før der kan meddeles miljøgodkendelse. I byzone er grænsen sat til 5 OUe, for samlet bebyggelse er grænsen 7 OUe, mens den for enkeltboliger uden landbrugspligt er på 15 OUe.

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end:

- 300 meter fra beboelsesbygninger i samlet bebyggelse
- 100 meter fra beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugsligt, der ikke ejes af driftsherren.

Der ligger dog 2 andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år nærmere end 300 meter fra Skautrup By, Tvis. Det betyder at geneafstanden skal forøges med 20 %.

Lugtberegning

I husdyrgodkendelse.dk er der foretaget en beregning (skemanummer 210604) af geneafstandene til både enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone. Geneafstanden er overholdt for samlet bebyggelse og beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt. Geneafstanden er med de 20 % ekstra ikke overholdt til byzone. Der er dog mulighed for at give dispensation efter § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Dispensation

Jævnfør § 33 i husdyrgodkendelsesloven kan der gives dispensation fra geneafstanden hvis følgende kriterier er overholdt:

- Afstanden til byzone er mere end 50 % af geneafstanden
- Lugtemissionen fra det samlede projekt forøges ikke
- Lugtemissionen fra enkelte staldafsnit øges ikke

Da disse 3 kriterier er overholdt, vælger Holstebro Kommune at fravige geneniveauerne, og give dispensation fra geneafstanden, fordi det er vurderet, at dette projekt ikke giver anledning til en øget gene for naboer. Der er stillet vilkår om, at hvis naboer, imod forventning, oplever væsentlige lugtger, kan Holstebro Kommune stille krav om udarbejdelse af en handleplan for reducere af lugtgener. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Lugt fra gyllebeholdere

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da opbevaringslagre er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til f.eks. gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Rengøring af staldanlæg

Stalde rengøres efter behov. Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående og de fastsatte vilkår, vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener hos omboende.

Øvrige gener – Baggrund for vilkår

Transport

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer nedenfor med vurdering i forhold til mulige gener i forbindelse med husdyrbrugets transporter.

I miljøkonsekvensrapporten er der gjort rede for antal og typer af transporter. Der er også til en vis grad gjort rede for tidsrum for transporter til og fra husdyrbruget. Det samlede antal transporter reduceres med 2 transporter om året sammenlignet med den nuværende drift på husdyrbruget.

Husdyrbruget ligger tilbagetrukket fra offentlig vej, og der er der ikke nabobeboelser tæt på husdyrbrugets indkørsel. Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 1. Til- og frakørselsveje fremgår af konsekvensrapportens figur 6 på side 38.

Der er fastsat vilkår om, at transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel. Ved kørsel med husdyrgødning, tilstræbes det at kørsel sker uden om bymæssig bebyggelse. Alternativt skal det så vidt muligt ske på hverdage i tidsrummet 7-16. Vilkåret er stillet for at minimere mulige støj, lugt- og støvgener hos de nærmeste omboende og i den nærmeste byzone. Sæsonbetonet arbejde kan dog foregå uden for normal arbejdstid, men skal søges begrænset.

Ved regulering af husdyrbrug er det praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og hører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet.

Rengøring af offentlig vej

Ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal der opstilles skilte, der informerer andre trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørslens ophør, jf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

Samlet vurdering

På baggrund af vurderingen af omfanget af transporter, og mulige genepåvirkninger heraf i nærområdet, er der fastsat vilkår om, at transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel. Endvidere at transport så vidt muligt skal foregå uden om byzone, eller at der tages forhåndsregler, så kørslen foregår uden gener. Kommunen vurderer, at transporter til og fra husdyrbruget kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for omboende.

Støj

De anbefalede mindsteafstande mellem husdyrbruget og nærmeste beboelse er baseret på Miljøstyrelsens erfaringer om miljøforhold. Klassifikationen angiver, hvilken afstand, der skønnes at være nødvendig mellem den pågældende virksomhed og boliger i et område for åben og lav boligbebyggelse. Udgangspunktet er, at afstanden skal give en rimelig sikkerhed for, at boligerne ikke udsættes for miljøgener, og at virksomheden ikke efterfølgende mødes med skærpede miljøkrav.

Der stilles vilkår om at ventilationsanlægget vedligeholdes efter procentens anvisninger og rengøres mindst en gang årligt, for at forebygge eventuelle støjgener. I bilag 8 findes en driftsjournal til at notere rengøring af ventilationen.

Miljøstyrelsens anbefalede støjklasser fremgår af miljøkonsekvensrapportens på side 35 og medfølgende vurdering fremgår af side 36.

Da de anbefalede mindsteafstande til nabobeboelse er >500 meter, og dermed er overholdt, vurderes det, sammen med stillede vilkår, at husdyrbruget ikke vil give anledning til støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende.

De væsentlige støjkilder på ejendommen er kort beskrevet i miljøkonsekvensrapporten på side 36. Da afstanden til naboer er mere end 500 meter, og da det ikke forventes at dette projekt øger støjniveauet fra ejendommen, er det Holstebro Kommunes vurdering at det ikke er nødvendigt at beskrive de enkelte støjkilder nøjere.

Samlet vurdering

Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen. Det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser.

For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne skal overholde miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune vurderer, at eventuelle klager om støj er væsentlige og større, end der forventes i miljøvurderingen, skal husdyrbruget udarbejde en handleplan og efterwise at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af Holstebro Kommune.

Er kravene ikke overholdt kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres et projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Støv

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten. Holstebro Kommune supplerer nedenfor med vurdering i forhold til mulige støvgener ved husdyrbrugets drift, og deraf følgende genepåvirkninger på omgivelserne.

I miljøkonsekvensrapporten er der gjort rede for støvkilder på husdyrbruget; ventilation, levering af foder og indblæsning af foder i silo. Da der ikke er tale om en udvidelse, forventes støvniveauet ikke at stige. Idet der er mere end 500 meter fra husdyrbrugets fodersiloer til nærmeste nabobeboelse, vurderes støvgenerne primært at forekomme lokalt på husdyrbruget, og dermed ikke udgøre en væsentlig gene for omboende eller forbipasserende.

Under høstarbejdet må omboende forvente støvgener. Ligeledes kan der generelt i tørre perioder opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omboende eller forbipasserende. Der henvises til god landmandspraksis, det vil sige at al transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på husdyrbruget planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der er fastsat vilkår om, at transport til og fra husdyrbruget skal foregå ved hensynsfuld kørsel. Vilkåret er stillet for at minimere mulige støj- og støvgener hos de nærmeste omboende. Herudover fastsættes vilkår om, at såfremt kommunen vurderer, at der forekommer støvgener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der udarbejdes en handleplan. Husdyrbruget skal derpå eftervise, at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af kommunen.

Samlet vurdering

På baggrund af vurderingen af støvkilder og mulige genepåvirkninger herfra i nærområdet, er der fastsat vilkår til transport og om udarbejdelse af en handleplan ved gener. Kommunen vurderer, at støv fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener omkring husdyrbruget eller for omboende. Det vurderes i øvrigt, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Der er redegjort for lysgenerne i miljøkonsekvensrapporten. På side 28 og 46 står der, at der kun er lys i driftsbygningerne når der fodres eller arbejdes. Under normale omstændigheder er det Holstebro Kommunes erfaring, at der sjældent opleves problemer med lys på slagtesvineejendomme i forhold til naboer.

Der fastsættes dog vilkår om, at såfremt der skulle opstå væsentlige gener for omboende eller for forbipasserende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal husdyrbruget foretage en undersøgelse af forskellige lyskilder, og via handleplan sikre, at lys ikke er til væsentlig gene for omboende og forbipasserende.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående og det fastsatte vilkår, og det faktum at der er meget langt til nærmeste nabo, vurderer Holstebro Kommune, at lys fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener omkring husdyrbruget eller for omboende.

Restvand og spildevand

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapporten på side 27 og 28. Her ses en afløbsplan.

Holstebro Kommune supplerer nedenfor med oversigt over håndtering af tagvand, overfladevand og restvand samt vurdering i forhold til håndtering af tagvand fra den nye staldbygning. Der fastsættes vilkår hertil.

Tag- og overfladevand

Det er oplyst i afløbsplanen at tagvand og overfladevand ledes til dræn, som har udløb i en nærliggende bæk. Der foreligger ikke en udledningstilladelse til dette. Da der ikke er tale om nybyggeri kræves det ikke lovliggjort i forbindelse med denne gennemgang af husdyrbruget. Holstebro Kommune gør dog opmærksom på, at der på et senere tidspunkt kan komme krav om lovliggørelse af denne udledning af tagvand til vandløbet, idet Holstebro Kommune planlægger at ændre praksis på området.

Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningsspild m.v., således at der ikke er risiko for udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning. Dette er sikret ved vilkår.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke vil være væsentlig forureningsrisiko for miljøet i forbindelse med håndteringen af tagvand, overfladevand og restvand, såfremt de fastsatte vilkår overholdes, og afledningen af vand på husdyrbruget håndteres som oplyst i miljøkonsekvensrapporten.

Fluegener

Ansøgers vurdering fremgår af miljøkonsekvensrapportens side 18. Holstebro Kommune fastsætter vilkår til fluebekæmpelsen på husdyrbruget.

Holstebro Kommune fastsætter vilkår om, at der på husdyrbruget skal foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med [retningslinjerne](#) fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Se bilag 9. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Herudover fastsættes vilkår om, at såfremt kommunen vurderer, at der forekommer fluegener, der er væsentligt større, end der kan forventes, ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der udarbejdes en handleplan. Husdyrbruget skal derpå eftergive, at de stillede krav er overholdt. Handleplanen skal godkendes af kommunen.

Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående og de fastsatte vilkår, vurderer kommunen, at skadedyr og fluer på husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener omkring husdyrbruget eller for omboende.

Affald

Ansøgers beskrivelse af håndtering af affald og reststoffer (kemikalier, rengørings-, behandlings-, og sprøjtemidler samt olie-, benzin- og medicinrester mv., som opbevares på anlægget og/eller anvendes i produktionen) og vurdering heraf fremgår af miljøkonsekvensrapporten på side 41-42.

Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres, bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen.

Al bortskaffelse af farligt affald, som f.eks. spildolie, oliefiltere, akkumulatorer, medicinrester m.v.), skal kunne dokumenteres. Denne dokumentation skal fremvises ved tilsyn og kan f.eks. bestå af fakturaer fra værksted ved olieskift, kvittering fra genbrugspladsen eller lignende. Farligt affald, såsom spildolie, skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Energistyrelsens hjemmeside (affaldsregister).

Samlet vurdering

På baggrund af beskrivelsen i miljøkonsekvensrapporten af affaldshåndteringen på husdyrbruget, vurderer kommunen, at affald og reststoffer ikke vil have væsentlig betydning for omgivelserne og miljøet, såfremt Holstebro Kommunes affaldsregulativ følges.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er i miljøkonsekvensrapporten gjort rede for håndtering af mulige uheld på husdyrbruget. Der er i forbindelse med ansøgningen fremsendt en beredskabsplan med beskrivelse af håndtering af brand, gylleuheld og kemikalie- og oliespild.

Det er oplyst i miljøkonsekvensrapporten og beredskabsplanen at der, i tilfælde af et gylleudslip, laves opdæmning med halmballer og/eller jord for at hindre, at gyllen løber til sårbare vandområder. I en

afstand af cirka 30 meter nordvest for gyllebeholder III (798 m³) løber et dræn, der afvander til en grøft nord fra ejendommen. Grøften har udløb i Stokvad Bæk som løber til Veggen Å. Det er vurderet, at gyllen vil løbe imod drænet, da terrænet er svagt hældende i den retning. Hvis gyllen ikke løber imod drænet, vil det formentligt løbe i samme retning oven på jorden. I begge tilfælde planlægges et eventuelt gylleudslip at stoppes i grøften inden vandløbet. Der er over 350 meter til Stokvad Bæk fra nærmeste gyllebeholder og det gennemsnitlige fald er 0,9 grader. Det vurderes således, at der ikke er væsentlig risiko for at gylle når til vandløbet, såfremt et gylleuheld skulle indtræffe.

Holstebro Kommune vurderer, at der på husdyrbruget er taget de fornødne forholdsregler og gjort overvejelser i forhold til at hindre, at et eventuelt gylleudslip forårsager forurening af vandmiljøet.

Beredskabsplan

På baggrund af risikovurderingen i miljøkonsekvensrapporten og ovenstående risikovurdering stilles der vilkår om, at husdyrbruget skal have udarbejdet en beredskabsplan, og at denne skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres. Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt beredskabsplan for husdyrbruget.

For at sikre, at husdyrbrugets beredskabsplan er kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget, stilles der vilkår om, at planen ophænges hvor den er synlig og tilgængelig. Herudover stilles vilkår om, at beredskabsplanen løbende holdes opdateret, og minimum én gang årligt.

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til mindre hændelser som eksempelvis oliespild, og store såsom eksempelvis gylleudslip og brand, hvor den skal kunne udleveres til indsatsleder og/eller miljømyndighed.

Grænseoverskridende virkninger

Husdyrbruget ligger ca. 200 km fra grænsen til Tyskland, som er nærmeste selvstændige nation. Derfor vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget ikke vil have grænseoverskridende virkning.

Klima og ressourcer – Baggrund for vilkår

Ansøgers beskrivelse af husdyrbrugets forbrug af vand og energi, herunder tiltag for at minimere forbruget af ressourcer, og vurdering heraf, fremgår af miljøkonsekvensrapporten.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

For at skabe et overblik over ressourceforbruget, stilles der vilkår om, at husdyrbruget minimum en gang årligt skal føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer. Desuden skal husdyrbruget arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne.

Der stilles også vilkår om, at husdyrbruget i forbindelse med tilsyn skal redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen.

Hele husdyrbruget skal senest 1 år efter miljøgodkendelsen er taget i brug, og derefter minimum hvert 5. år, have foretaget en energigennemgang, der f.eks. tager udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparkatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. Som udgangspunkt skal 5-års lønsomme teknologier indføres. Kontroller inkl. rapport skal vedlægges driftsjournalen. Herefter skal energigennemgangen foretages minimum hvert 5. år.

Vilkåret stilles for at sikre fokus på muligheder for energibesparelser og for at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget.

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

Energi

Tiltag for at nedbringe energiniveauet fremgår af miljøkonsekvensrapporten side 46 og side 47.

Vand

Tiltag til minimering af vandforbrug fremgår af miljøkonsekvensrapporten på side 46.

Management

Der indføres et miljøledelsessystem på ejendommen, som er uddybet i miljøkonsekvensrapporten på side 44 – 48.

Ammoniak

- Der anvendes N-balanceret foder som det fremgår af side 46 i miljøkonsekvensrapporten.
- Der etableres fast overdækning på gyllebeholdere.
- Delvis spaltegulv i stald 1.1.6.
- Drænet gulv + spalter (33/67 %) i stald 1.1.1., 1.1.2., 1.1.3, 1.1.4. og 1.1.5.
- Gyllekøling med en effekt på 27 % i stald 1.1.2.

BAT tiltag er uddybet på side 44 i miljøkonsekvensrapporten.

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie, jf. Skema:

Skema 4. Husdyrbrugets ressourceforbrug

Type	Forbrug 2017	Forbrug 2018
El forbrug [kWh]	201.011	183.498
Vand [m ³]	10.016	7.311
Olie [liter] Maskiner	14.843	5.013
Olie [liter] Stald	6.332	9.549

Da det eneste der ændres ved ibrugtagning af denne godkendelse er et skift fra gylleforsuring til gyllekøling, forventes forbruget af energi og vand ikke at stige nævneværdigt. Som det fremgår af skemaet ovenfor (tabel 9 fra side 43 i miljøkonsekvensrapporten) arbejder husdyrbruget allerede med reducere af ressourceforbrug.

Det er oplyst, at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

Ifølge nøgletal fra Seges, er det gennemsnitlige energiforbrug pr. slagtesvin på 12 kWh. Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbrugets husdyrsammensætning modsvarer et standard husdyrbrug på ca. 15.291 slagtesvin (energiforbrug fra 2018). Af gødningsregnskabet fremgår det at der i planåret 2017-2018 er produceret 15.106 slagtesvin på ejendommen. Så i forhold til energiforbruget, er ressourceforbruget/slagtesvin lidt højere end gennemsnittet. Energiforbruget er dog faldet meget fra 2017 til 2018.

Som det ses af skemaet ovenfor, så er vandforbruget faldet fra 2017 til 2018. Det skyldes blandt andet at jorden nu er lejet ud, hvilket betyder at der ikke længere bruges vand til vask af maskiner mm. Derudover er den manuelle vask skiftet ud med en vaskerobot. Der bruges iblødsætning af stalde før vask og der er sat mindre dyser i overbrusningen. Der bruges mere valle i foderet, hvilket medfører at grisene drikker mindre vand. Alle disse tiltag har mindsket vandforbruget betydeligt.

Olieforbruget for maskiner er, som det ses ovenfor i skema 4 også faldet. Det er endnu en konsekvens af at det meste af jorden nu er lejet ud.

Olieforbruget i stalden er dog steget fra 2017 til 2018. Ansøger har oplyst at baggrunden herfor er, at strategien for udtørring af stalde er ændret. Behovet for tørring af stalde kan variere fra år til år alt efter vejret og alt efter hvor mange hold af smågrise, der købes ind.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a.:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås,
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT på management og forbrug af ressourcer. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er belyst på side 48 i miljøkonsekvensrapporten.

IE-husdyrbruget – Baggrund for vilkår

Ved ophør

Der stilles vilkår om, at stalde skal rengøres, gyllebeholdere tømmes, eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier osv. skal bortskaffes til godkendt modtager ved ophør af husdyrbruget. Vilkåret stilles for at sikre, at der ved eller efter ophør af husdyrbruget ikke sker jord- eller grundvandsforurening.

0-alternativet

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser, der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres: 0-alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret. Anlægget vil ikke blive reguleret i forhold til ammoniakudledning, men i forhold til antallet af dyr inden for bestemte dyregrupper. Da der ikke søges om en produktionsændring, men udelukkende om at komme over i en ny husdyrregulering, kommer det ikke til at have væsentlige konsekvenser for hverken naboer eller miljøet hvis dette projekt ikke bliver miljøgodkendt.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Fristen for at klage over afgørelsen er den [Klagefristdato, slut].

Klagen skal sendes digitalt via [klageportalen](#). Du kan logge ind med NemID. Det koster et gebyr at få behandlet klagen.

Aktindsigt

Vi gør opmærksom på, at du har ret til aktindsigt i sagen. Du kan få aktindsigt ved at henvende dig til Holstebro Kommune, teknik.miljoe@holstebro.dk.

Søgsmål

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Fritagelse for brug af klageportal

Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Fremsend anmodningen til Holstebro Kommune, der sender anmodningen videre til klagenævnet, som træffer afgørelse om fritagelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- [Ansøgers navn og efternavn], [Husdyrbrugets adresse] (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- [Landbrugskonsulentens navn og kontaktoplysninger] (ansøgers rådgiver).
- Alle sagens parter indenfor [Lugtkonsekvensradius] meter fra husdyrbrugets lugtcentrum, (lugtkonsekvensradius).
- Naboer der matrikulært grænser op til ejendommen.
- Personer der har anmodet om at se udkast til afgørelse.

[Indsæt desuden de faste høringsparter ovenfor denne linje]

I perioden 09-08-20219 til 30-08-2019 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside og orienteringsbrev er sendt til nedenstående:

Ansøger: Jens Kristian Iversen, Skautrupvej 27, 7500 Holstebro

Ansøgers konsulent: Lisbeth Gliese Jensen Sagro I/S, Majsmarken 1, 7190 Billund

Matrikulære naboer samt beboere og ejere af beboelsejendomme og virksomheder inden for lugtkonsekvenszone på 1066 meter (målt fra lugtcentrum) er orienteret.

- Danmarks Naturfredningsforening, CVR: 60804214, P-nr: 1002121278 - (Interesseorganisation)
- Styrelsen for patientsikkerhed - Tilsyn og Rådgivning Nord, CVR: 37105562, P-nr: 1020864415 - (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation, CVR: 45812510, P-nr:1001874009 - (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, v/ Gunnar H. Pedersen (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945 - (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823 - (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Erik Holk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, CVR: 54752415, P-nr: 1001712827 - (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening - Vestjylland, CVR: 29287112, P-nr: 1011976545 - (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784 - (Interesseorganisation)
- De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune, CVR: 34744866, P-nr: 1018099531 - (Myndighed)

A2 – hvis der indkommer bemærkninger

Der er modtaget bemærkninger fra:

- **naboadresse, postnummer by (nabo)**
- [Landbrugskonsulentens navn og kontaktoplysninger] **(ansøgers rådgiver)**

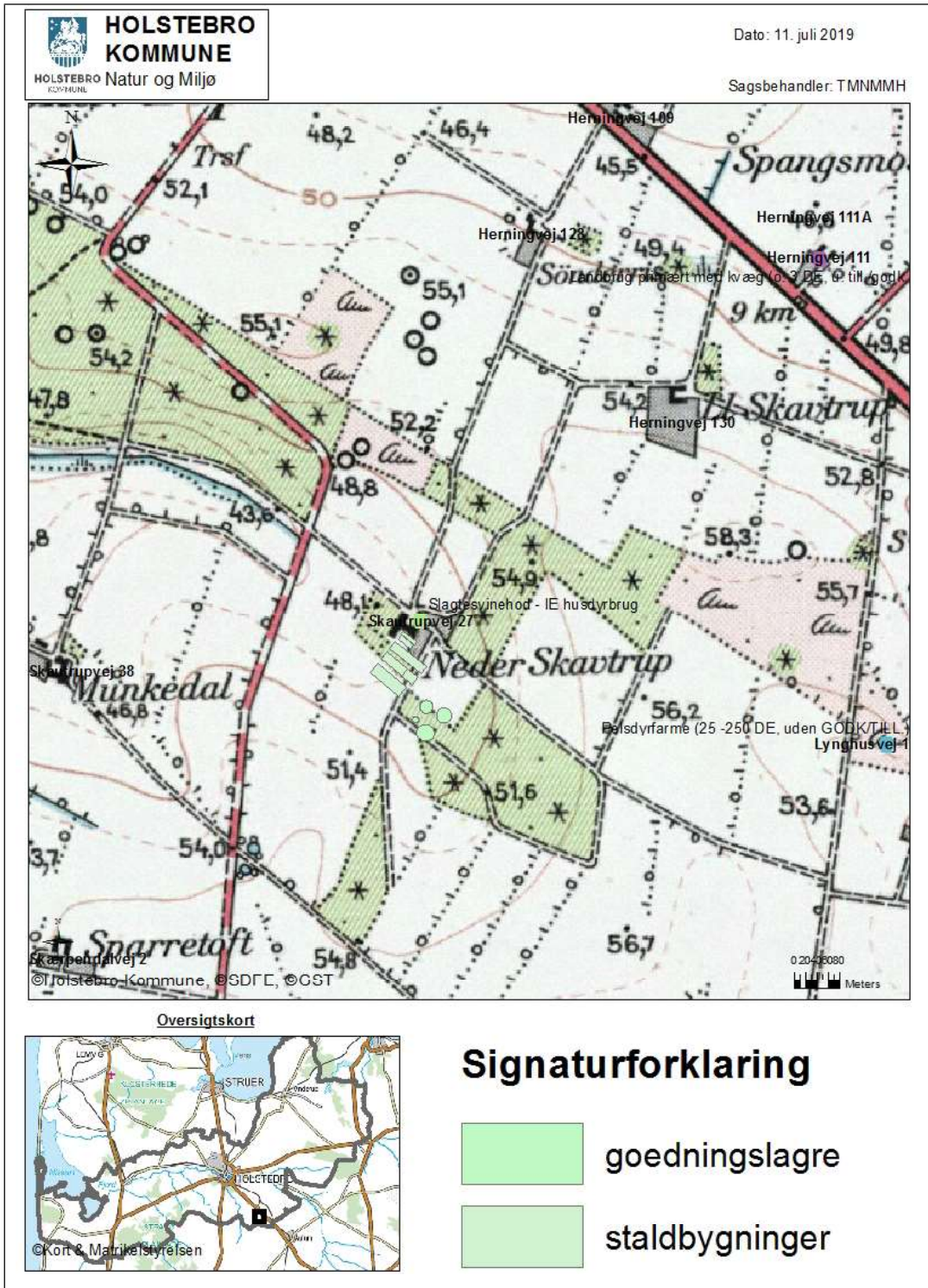
Bemærkningerne er gengivet i bilag og eventuelle ændringer indarbejdet i godkendelsen.

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i perioden 16-05-2019 til den 30-05-2019.

Ingen bemærkninger modtaget.

Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

Bilag 2 – Situationsplan

En mere detaljeret situationsplan fremgår af miljøkonsekvensrapportens side 8.

Bilag 3 – Husdyrbrugets indretning – Produktionsarealer

Oversigtskortet er lavet af ansøgers konsulent og viser fordelingen af produktionsarealerne.

Bilag 4 – Omkringboende

Dato: 11. juli 2019

Sagsbehandler: TMNMMH

Oversigtskort

Signaturforklaring

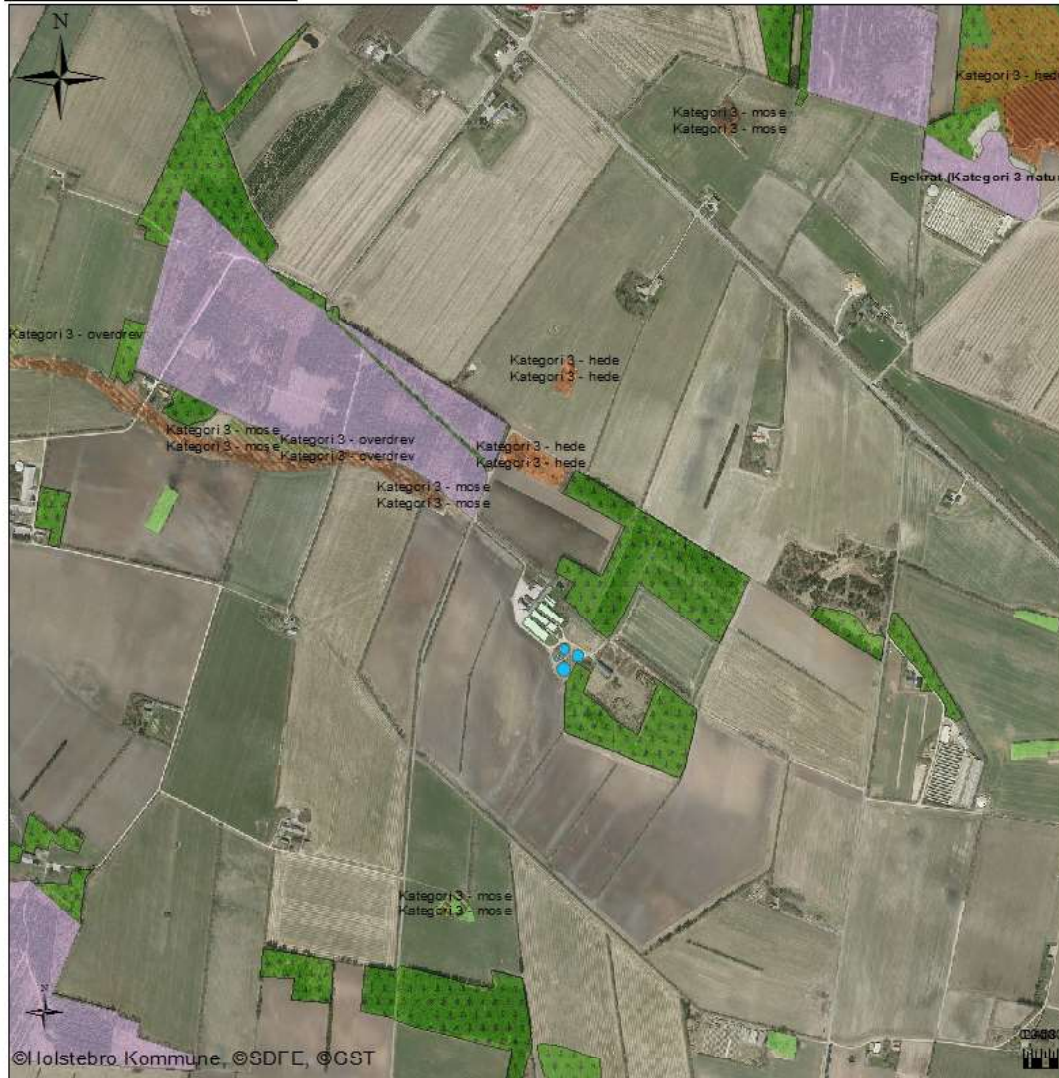
- goedningslagre
- staldbygninger

Bilag 5 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring anlæg

1.	Det anmeldte må ikke være i strid med beskyttelseslinjer, fredede områder, bevaringsværdigt landskab, særlige naturbeskyttelsesinteresser, værdifulde kulturmiljøer og geologiske interesseområder
Der er i forbindelse med godkendelsen lavet følgende konfliktsøgning:	
(Markering med 'x' ved konflikter):	
Skovbyggelinje	x
Søbeskyttelseslinje	
Åbeskyttelseslinje	
Fortidsmindebeskyttelseslinje	
Kirkeaftalezoner	
Kirkebyggelinje	
Klitfredningslinje	
Strandbeskyttelseslinje	
Kystnærhedszone	
Fredet område	
Beskyttede diger	
Fredskov	
Negativ skovrejsningsområde (1112)	
Lavbundsareal (1113)	
Særligt værdifulde kulturmiljøer (1116 og 1117)	
Bevaringsværdigt landskab (1118)	
Særlige geologiske interesser (1119)	
Store husdyrbrug (1142)	
Kystnærhedszonen – fri for bebyggelse	
Fredede bygninger	
Fredede eller bevaringsværdige bygninger	

Udstrækning af ikke fredede fortidsminder	
Ikke fredede fortidsminder	
Kulturarvsarealer	

Bilag 6 – Naturområder omkring anlæg

Oversigtskort

Signaturforklaring

- goedningslagre
- stalbygninger
- Kategori 3 - Hede
- Kategori 3 - mose
- Kategori 3 - Overdrift
- Potentielle ammoniak følsomme skove

Bilag 7 – Bemærkninger indkommet i offentlighedsperioden

Der er ingen bemærkninger kommet.

Bilag 8 – Driftsjournal

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

MEKANISK VENTILATION	Dato for udførelse	Beskrivelse af det udførte
Rengøring		

GYLLEKØLING	Dato for driftsstop	Beskrivelse af årsag og løsning

INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE							
	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
Gyllebeholder nr. 3							
Procestank							

Ovenstående årlige inspektion af gyllebeholdere kan i stedet fremgå af et bilag, som indeholder de angivne oplysninger.

LOGBOG FOR TELTOVERDÆKNING AF GYLLEBEHOLDERE					
	Dato for skade	Dato for manglende overdækning	Årsag til skade eller manglende overdækning	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1					
Gyllebeholder nr. 2					
Gyllebeholder nr. 3					
Procestank					

Kan erstattes af eksisterende logbog over fast overdækning af gyllebeholdere.

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET			
	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, der viser datoer for gennemførte tiltag.

Skal gennemføres minimum hvert 5. år. Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	År:			År:			År:			År:		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
El [kWh]												
Vand [m ³]												
Olie stald												
Olie maskiner												

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, som indeholder tilsvarende information om det kvartalsvise forbrug.

UHELD				
Hændelse	Fra dato	Til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø
...				

Retningslinier for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr

Stuefluen (*Musca domestica*) er den almindeligste flue på gårde med især kvæg- og svin og den kan være yderst generende for både dyr og mennesker – specielt inden døre i vores hjem.

Næst efter stuefluen i hyppighed kommer den blod-sugende stikflue (*Stomoxys calcitrans*), der specielt forekommer på kvæggårde og i besætninger med svin, hvor dyrene går på stroelse. Derudover optræder der på gården flere mindre betydende arter, såsom den lille stueflue (*Fannia canicularis*), som især kan være et problem på og omkring pelsdyrfarme og ved hønsier. Der findes en særlig vejledning for denne flueart og problemstilling, se eventuelt denne. Sidst i denne vejledning findes et særligt afsnit om stuefluer i hønsstalde. Endvidere er også medtaget to fluearter som er til gene og har stor økonomisk betydning for græssende kvæg i sommermåneder; plantagefluen (*Hydrotaea irritans*) og den lille stikflue (*Haematobia irritans*).

Stuefluen og stikfluens overordnede biologi er på flere områder sammenfaldende. Derfor vil beskrivelsen nedenfor primært omhandle stuefluens levevis og kun, hvor de to arter afviger i relation til deres bekæmpelse vil dette blive anført.

Levevis og skade

For at kunne anvise principper for fluebekæmpelse må fluernes levevis kort gennemgås. Når man ved,

Navn:	Stuefluen (<i>Musca domestica</i>) og stikfluen (<i>Stomoxys calcitrans</i>)
Udseende:	Stuefluen er mørkegrå, 8-9 mm og med fire mørke længdestriber på brystets rygside. De lyssky larver, 3-9 mm er hvidlige til grumset gullige, med to mørke ånderør bagtil og et tilspidset hovedparti. Puparierne (kaldes ofte pupper) er brune til rødlig og 5-6 mm. Den voksne flue sidder ofte med hovedet nedad i hvile. Stikfluen, 6-7 mm ligner meget stuefluen, men kendes ved at have en fremadrettet sylformet stiksnabel, vingerne holdes mere adskilt hvorved fluens fremtoning er mere trekantet. Larven (3-9 mm) og puparium (4-5 mm) ligner meget stuefluen. Den voksne flue sidder ofte med hovedet opad i hvile.
Skade:	Stuefluen generer ved at sprede sig fra staldene til naboerne. På bedriften generer den dyrene og skaber et dårligt arbejdsmiljø i stalden. Den kan også være en kilde til spredning af smitte. Stikfluen er først og fremmest til gene, da både hanner og hunner stikker for at suge blod. De kan påvirke mælkeydelse og tilvækst af husdyr.

hvordan fluerne udvikles, og hvor de forekommer, kan man bedre bekæmpe dem.

Stuefluer lægger især deres æg i gødning - jo friske-re, jo mere tiltrækkende. Gødningen må dog være nogenlunde fast, ellers drukner larverne. Selv gylle (især svinegyfle) har ofte et flydelag der er tykt og tørt nok til, at fluelarverne kan overleve. Derimod tyder ikke meget på stuefluen udvikles i gylle behol-dere. Stuefluerne yngler navnlig i gødning af svin, høns, kalve og heste, hvorimod ren gødning fra køer syntes mindre egnet.

Udviklingen fra æg og til voksen stueflue tager en til to uger afhængig af temperaturen i gødning-en, kortest udviklingstid er ved 30-35 °C. Ved temperaturer over 45 °C dør larver og pupper. I figur 1 ses stuefluens udvikling.

Blot 8-16 timer efter at æggene er lagt klækker de, og små larver kravler ud i den friske gødning. På mindre end en uge vokser de bevægelige, hvide lar-ver sig 10-12 mm store, og herefter forpupper de sig. Dette sker ved at larvens hud trækker sig sam-men og danner et hylster - et puparium (populært kaldes disse for pupper). Inde i pupariet dannes ef-ter nogle få dage selve fluens puppe. Det som vi mennesker normalt opdager, er derfor de 5-6 mm

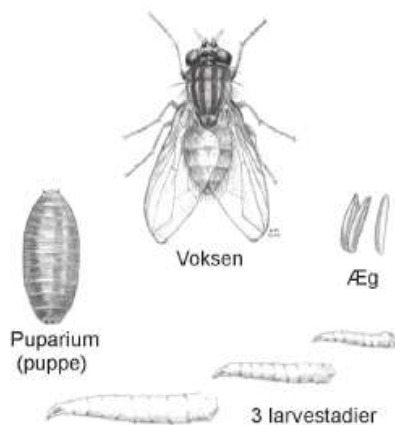

Fig. 1. Stuefluens udvikling. Æggene lægges i gødning, og her lever larverne og vokser sig store, hvorefter de forpupper sig til 5-6 mm lange, tøndeformede puparier. Inde i pupariet forvandles larven til den voksne flue på under en uge. Efter nogle få dage kan hunfluen begynde at lægge æg. Tegninger: K.-M Vagn Jensen.

lange brune til rødlige, tøndeformede og ubevæge-lige puparier. Ofte ser man flere hundrede puparier ligge i hjørner af bokse eller på fodergangen, hvor nu stuefluelarverne finder egnede forpupningsst-eder. Puparierne kan ikke som larverne kravle væk hvis forholdene pludselig bliver ugunstige ved f.eks. mangel på ilt eller hvis temperaturen ikke længere er optimal. I puppen, forvandles larven til den voks-ne flue på under en uge. Når fluerne efterfølgende er brudt ud af deres puparier, parrer de sig, og efter nogle få dage kan hunfluen begynde at lægge æg. Gennemsnitslevetiden for de voksne fluer er sand-synligvis mindre end en uge.

De voksne stuefluer sidder om dagen gerne på svin og kreaturer - se figur 2. De sidder også på de nær-meste skillevægge, stolper eller omkring fodertret-et. Skinner solen ind ad vinduerne eller stalddøren, sætter fluerne sig gerne i solstrålerne, ligesom de tit sidder på smågrisenes varmelamper, på malkeanlæg og andre varme steder. Jo varmere en hunflue kan få det, jo hurtigere udvikles æggene, og jo flere æg kan den lægge. Derudover har undersøgelser vist, at mange af fluerne kan kurere sig for sygdomme ved at opholde sig ved de høje temperaturer (se ne-denfor).

Om natten sidder stuefluerne på vægge og træværk og rør, der afgrænser båsene. Fluerne kan også sid-de på stolper og på loftet, hvis det ikke er for højt oppe. Helst sidder de så tæt på dyrene som mul-igt. Stuefluen lever af husdyrenes foder, men sutter også f.eks. sved, sekreter og mælk, hvor det er mul-igt. Fluen lever hovedsagelig af sukker, men hun-fluen skal have protein for at kunne lægge æg.

Om efteråret stiger den relative luftfugtighed i stal-den, når det bliver køligere. Der breder sig da ofte en svampesygdom (flueskimmel) mellem fluerne, og de døde fluer ses siddende på stolper og vægge med benene ud til siderne og snablen suget fast til under-laget. Sygdommen er helt ufarlig for husdyr og men-nesker, men kan reducere antallet af fluer kraftigt.

I danske stalde findes foruden stuefluen som nævnt også en anden slags flue, nemlig stikfluen. Denne flue lever i modsætning til stuefluen af at suge blod på dyrene. Stikfluer yngler især i kostalde og i stal-de med ungkreaturer, i fugtige rester af kraftfoder, ensilage, halm og gødning. Stikfluen kan som før nævnt også optræde i større antal i svinestalde ved ophobninger af halm og gødning.

Stikfluen ligner stuefluen til forveksling, men kendes fra denne på, at den har en fremadrettet sylformet stiksnabel. Denne stiksnabel kan dog være vanske-lig at se for utrænede øjne. Stikfluen synes også mere trekantet end stuefluen pga. vingernes mere spredte stilling. Ofte sidder stikfluerne samlet i loftet

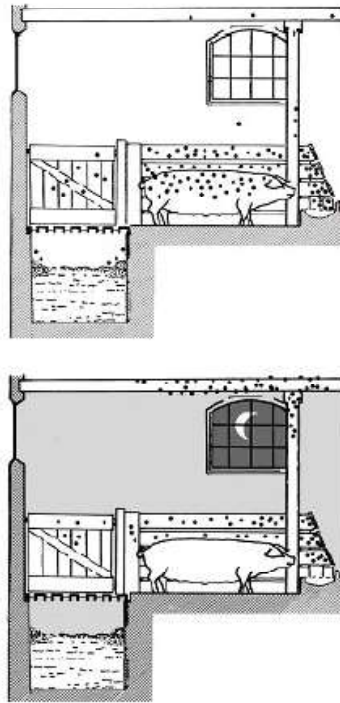

Fig. 2. Skematisk tegning, der viser stuefluernes fordeling i en svinestald om dagen (øverst) og om natten. Fluene er om dagen koncentreret på svine, på skillevæggene og over truet. Om natten er der ingen fluer på dyrene, men stadig mange på den øverste del af stolperne.

over dyrene, hvorfra de bevæger sig ned og suger blod på dyrene. Hvis man er i tvivl er det en god idé at indfange nogle få individer, der så kan inspiceres på nært hold. Her kan stikfluens sylformede stiksnabel tydeligt erkendes.

Forebyggelse og bekæmpelse

Forebyggelse af flueplage kræver først af alt en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne. Dette er det primære for at undgå masseforekomst af fluer i stalde, medens de forskellige former for aktiv bekæmpelse hovedsageligt bruges som et supplement, når det af forskellige grunde kan være vanskeligt alene at forebygge. Selv mange moderne stalde er ikke hensigtsmæssigt indrettet med henblik på en nem og effektiv fjernelse af gødning og foderrester. Allerede når nybygninger eller ombygninger planlægges sammen med byggefirmaer, bør disse hensyn til fluer medtages.

God hygiejne indebærer, at man dagligt fjerner rester af gødning og foder nær skillevægge og langs kanter af rander til automatiske gødningsanlæg. Den daglige rengøring er af stor vigtighed, således at der ikke finder en ophobning sted af gamle foderrester eller gødning.

Kalvebokse giver ofte en stor produktion af fluer, hvis gødningen ligger mere end en uge. Særlige flueproblemer kan opstå i spaltegulvsstalde for svin. Svinegylle danner altid flydelag, og dette er tykkest og mest flueegnet, hvor der suppleres med stroelse. Selv i slagtesvinestalde med fuldt spaltegulv kan gyllen producere masser af fluer. Uden bygningsmæssige ændringer kan dette reduceres ved konstant omrøring af gyllen eller ved behandling med larvebekæmpende midler – larvicider (herom senere).

Er flueplagen koncentreret til de varme perioder, er det sandsynligt, at møddingen er hovedkilden, med mindre en hastig undersøgelse med en greb og en lygte i svinestierne og kalvebokse viser, at der er mange larver og puparier. Men også flueudvikling på møddingen kan forebygges.

I dag ses sjældent gammeldags stablede møddinger nær gården, men hvor de stadig forefindes kan de udbygges trinvist, således at den friske gødning har så lille overflade og så stor dybde som muligt. Hvis det er praktiske muligt og overdække den friske overflade af møddingen med en tyk presenning, er dette en meget effektiv metode til at forhindre flueudvikling. Presenningen forhindrer gødningsvarmen i at slippe væk, og fluelarver dør som nævnt ved temperaturer over 45 °C.

Udlæggermøddinger kan vanskeligt overdækkes. Har man gødning fra flere stalde eller staldafsnit, bør den mest flydende gødning, for eksempel gødning fra køer, udtages sidst.

Nedenfor er beskrevet forskellige muligheder for aktiv fluebekæmpelse. Hvilken metode der vælges må afhænge af de aktuelle forhold. Er der f.eks. tale om et lokalt flueproblem af kortere varighed, kan dette måske klares med nogle få nedsprøjtninger med et forstøvningmiddel (aerosol). Er der tale om et generelt flueproblem af længerevarende og årligt tilbagevendende karakter, er en systematisk og forebyggende indsats nødvendig. Det vil her være relevant at tænke i anvendelse af larvicider eller måske biologisk bekæmpelse med udsætning af rovfluer eller snyltehvepse i stalde.

I visse stalde kan der i perioder ses masseforekomst af andre fluer. Især kan der i nogle svinestalde optræde store mængder af de kun 3-4 mm store bananfluer (*Drosophilidae*), som hurtigt opformerer

i stort tal i fugtige foderrester. Som regel kan bekæmpelse foretages ved at fjerne de fugtige foderrester eller om nødvendigt ved brug af larvicider evt. i kombination med aerosoler mod de voksne fluer.

Mekanisk bekæmpelse

Fluefangere med lim, som fluerne klæber fast i, når de lander, er en velkendt metode. Ved placering og valg af type limfælder skal man være opmærksom på, at det kan skabe problemer hvis svaler yngler på, at det kan skabe problemer hvis svaler yngler på, idet de voksne fugle indfanges i limen. Lysfælder der udsender ultraviolet lys er en anden mulighed. Lyset kan komme fra en pære eller fra et lysstofrør der tiltrækker fluerne.

Disse former for mekanisk bekæmpelse kan nogle steder hjælpe med til at reducere antallet af fluer. Men fælles for dem alle er, at de ikke alene kan bekæmpe en flueplage i staldene.

Biologisk bekæmpelse

Ved biologisk bekæmpelse prøver man at udnytte de fjender, som fluerne har i forvejen. I Danmark fungerer biologisk bekæmpelse af fluer i nyere svinstalde med spaltegulv, hvor der rutinemæssigt anvendes rovfluer (*Hydrothaea aenescens*), hvis larver lever som rovdyr på f.eks. stuefluens larver. De voksne rovfluer opholder sig under spaltegulvet og derfor normalt ikke til gene for dyr eller mennesker. I varme perioder, hvor temperaturen kommer op i nærheden af 27-30 °C kan gyllefluen virke generende, da de voksne fluer søger op fra spaltegulvet. Gyllefluer er ikke effektive ved brug på fast gødning. Undersøgelser udført her i landet har vist at en snyltehveps, *Spalangia cameroni* (2-3 mm) kan holde antallet af stuefluer og stikfluer på et acceptabelt lavt niveau i stalde med dybstrøelse. Den opnåede effekt af snyltehvepsen er størst hvis den udsættes tidligt i fluesæsonen (april-maj) og derefter ca. hver 14. dag frem til september/oktober.

Kemisk bekæmpelse – Resistens

Ved brug af kemiske metoder til fluebekæmpelse kan der udvikles resistens (nedarvet modstanddygtighed) over for midlerne. Det er muligt at undgå eller i det mindste at forsinke udviklingen af resistens.

Dette gøres bedst ved 1) at lære at leve med en lille fluebestand i staldene, 2) kun at foretage en kemisk bekæmpelse når det er nødvendigt, 3) ikke at søge en total bekæmpelse med kemiske midler, 4) at anvende de rigtige midler på de rigtige steder og tidspunkter (se nedenfor) og 5) periodevis at undlade kemisk bekæmpelse og 6) at skifte mellem midler med forskellige aktive stoffer.

Kemisk bekæmpelse – Typer af midler

Kemisk bekæmpelse af stuefluen og stikfluen vil ofte indgå i et større bekæmpelsesprogram, hvor også de

sanitære foranstaltninger er medtaget (se ovenfor). Nedenfor gennemgås de forskellige muligheder for kemisk bekæmpelse. Midlerne er som udgangspunkt alle godkendt til formålet af Miljøstyrelsen, efter at deres effektivitet er vurderet af Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

Den grundlæggende metode ved kemisk bekæmpelse er brug af larvicider. Disse midler har endnu ikke medført udvikling af resistens. Som supplement kan anvendes smøremidler, plader med granulat, og aerosoler. Man skal være opmærksom på at smøremidler og plader med granulat ikke kan anvendes til bekæmpelse af stikfluer.

Larvicider. Midler som forhindrer larverne i at gennemføre deres udvikling til voksne. Dræbes derfor fluerne allerede i larvestadiet, ses ingen voksne fluer. Midlerne anvendes hvor gødningen ligger i en længere periode, f.eks. i gødningskældre, gyllekalaner med flydelag og i kalvebokse.

Behandlingen foretages på den friske gødning med passende mellemrum i fluesæsonen. Information om behandlingshyppighed mm. kan altid findes i brugsvejledningen for produktet. Ved behandling af møddingen med larvicider skal man primært koncentrere sig om den friske gødning, da fluerne ikke yngler i gødning, der er ældre end 2-3 uger. Behandling af møddingen er kun nødvendig i de perioder af året, hvor temperaturen kommer over 10-15 °C.

Smøremidler og plader med granulat – ædegifte.

Smøremidlerne er midler som indeholder gift og sukker, der smøres ud på stolper, forværk, øverst på skillevægge og lignende steder. Anvend kun midlerne, hvor der er mange fluer og stor aktivitet. Midlerne kan også smøres på ophængte papplader, strimler, lister og lignende. Mal i smalle, lodrette striber. Lignende midler kan også købes, hvor fabrikanten allerede har påført giften på plader som så er lige til at hænge op. Sørg altid for, at midlerne holdes udenfor dyrenes og små børns rækkevidde.

Rigtigt anvendt giver smøremidler en god fluereduktion, forudsat at man ikke giver fluerne alt for gode muligheder for at formere sig. Dette kan f.eks. gøres ved samtidig, at anvende larvicider. Anvendes smøremidlerne rigtigt, kan udviklingen af resistens undgås eller forsinkes. Som allerede nævnt ovenfor så kan disse midler ikke anvendes mod stikfluer, da disse fluer ikke tiltrækkes af sukker, men kun suger blod.

Aerosoler. Forstøvningsmidlerne har en øjeblikkelig dræbende virkning, men ingen langtidsvirkning. De anvendes f.eks. på særligt varme dage, eller når travlhed i marken har forhindret en effektiv udmugning.

For at sikre sig imod udvikling af resistens, bør midlerne ikke anvendes hyppigere end en gang om

ugen. Det er meget normalt alligevel, at se resistens opstå lokalt på en enkelt gård.

Fluebekæmpelse i hønsestalde

I hønserier hvor fuglene ikke har adgang til at skrabe i gødningslaget/strøelsen og æde pupper og larver, kan der undertiden være voldsomme flueproblemer.

Smøremidler og aerosoler

Kemisk bekæmpelse af de voksne fluer kan i hønsestalde finde sted med smøremidler og aerosoler. Smøremidler kan i burhønserier anvendes på diverse endeflader, men må suppleres med udsugning på ikke-absorberende plader, som ophænges i gangene mellem burrækkerne. I nethønserier kan pladerne ophænges f.eks. langs æglægningsskasserne, eller der kan smøres direkte udvendigt på disse kasser. Aerosoler kan anvendes, når ventilationen er afbrudt, og bør ikke anvendes hyppigere end én gang om ugen, da man ellers hurtigt vil få resistensproblemer.

Larvebekæmpelse

Larvebekæmpelse vil være den dominerende måde til bekæmpelse af fluer i hønsestalde. I burhønserier kan larverne leve i gødningen, i gylle eller skrabe kanaler og i gødningen på de plader, som sidder under burene og midlertidigt tilbageholder gødningen. Selv såkaldt "vådgødning" er hist og her tør nok til, at fluelarverne kan leve der.

Gødningen på prelpladerne kan skrubes ned udefra, og det må gøres ugentligt i sommerhalvåret. Falder gødningen i en skrabe kanal, skal anlægget aktiveres i løbet af samme uge. Ved våd gylle kan det være nødvendigt at tilføre ekstra vand i begge ender af kanalen. Vil man undgå for megen vandtilsætning, kan man bruge et larvicid enten til opløsning i vand eller som granulat.

Fluer på kvæg ved udbinding

Disse fluer opdeles i stikkende fluer (primær den lille stikflue), der suger blod på kvæg og gør dyrene urolige, og sugende fluer (primær plantagefluen), der besøger sår, yver og øjne. Specielt de sugende fluer kan overføre forskellige sygdomme. De vigtigste af disse fluebårne sygdomme er øjenbetændelse og sommermastitis (fluestik).

Midlerne til beskyttelse af kreaturerne mod disse fluer findes i form af plastic-øremærker imprægneret med insekticid, som spreder sig ud på dyrets overflade. De fleste af disse øremærker kan påsættes ved udbinding, hvis man ønsker at beskytte kreaturerne mod fluer hele sæsonen. Hvis de skal beskytte mod sommermastitis, sættes mærkerne på den sidste uge i juni. Mærkerne skal fjernes, når kvæget kommer på stald af hensyn til fare for resistensudviklingen hos fluerne i stalden.

Der findes også væsker med midler, der kan hældes på ryggen af kreaturerne. Disse midler er effektive i ca. en måned, efter at dyrene er behandlet. De stikkende fluer har vist sig at være særligt følsomme for behandling med insekticid, men også antallet af de andre fluearter falder. Derimod beskytter midlerne ikke mod massive angreb fra kvægmyg (Simuliidae).

Forebyggelse

Udmugning og renholdelse for gødning, foderrester og fugtig halm!

Bekæmpelse

Biologisk bekæmpelse med brug af gyllefluer kan anvendes med stor succes i mange svinestalde med spaltegulve og flydelag. Snyltehvepse kan anvendes, hvor der ophobes fast gødning over en længere periode såsom kalvebokse og større arealer med dybstrøelse

Kemisk bekæmpelse med brug af larvicider kan med held anvendes, hvor der ophobes gødning over en længere periode eller hvor der ophobes utilsigtede mængder af organisk materiale i svært tilgængelige områder

Voksne fluer kan nedsprøjtes ved brug af aerosoler i forbindelse med et ønske om hurtig reduktion af fluer. Bør dog kun anvendes lejlighedsvis

Voksne fluer kan ligeledes bekæmpes med smøremidler eller granulater (ædegifte), der indeholder et lokkemiddel indeholdt gift. Kan anvendes hele året.

En oversigt over alle godkendte bekæmpelsesmidler findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:

<http://mst.dk/virksomhed-myndighed/bekaempelsesmidler/>

Det kan være vanskeligt, at få alle relevante midler vist med de enkelte søgekriterier. Det skulle dog være muligt at få de fleste frem i søgerubrikken "anvendelse" og her f.eks. søge på "stalde". Alternativt prøv at søg på "fluer" eller "fluelarver".

Fortegnelse over de forskellige tilladte aktivstoffer i Danmark, der må benyttes til bekæmpelse af fluer på husdyrbesætninger.

Type og aktivstof	Kommentarer
Larvebekæmpelsesmidler	Forebygger ved at stoppe larvernes udvikling til voksne fluer
<i>Aktivstof</i>	Velegnede til rutinemæssig brug på steder, hvor det er vanskeligt at fjerne gødning
Cyromazin	
Diflubenzuron	
Triflumuron	
Smøremidler - ædegifte	Sukkerholdige ædegifte til voksne fluer
<i>Aktivstof</i>	Langtidsvirkende
Thiamethoxam	Lav risiko for resistens
Spinosad	Velegnet til løbende bekæmpelse af voksne fluer gennem hele fluesæsonen
Imidacloprid	
Azamethiphos	
Forstøvningsmidler	Kontaktgifte mod voksne fluer
<i>Aktivstof</i>	Nedbrydes hurtigt
Pyrethrin I og II	Lavrisiko for resistens
	Velegnede til at løse et akut opstået flueproblem på gården
Sprøjtmidler	Ingen godkendte midler til brug i stalde
	Langtidsvirkende kontaktgifte mod voksne fluer.
	Nedbrydes langsomt
	Høj risiko for resistens

4. juni 2014